

Antoninus 3. p. tit. 16. c. 3. paulo post principium. Sylva. verbo religio. 3. q. 3. dicit 2. q. 19. versic. tertio inducitur. Naar. commentario 4. de regularibus n. 7. 4. notabili 3. Palacios 4. d. 38. dicitur a. fol. 82. a. initio. Henriquez lib. 13. de excommunic. c. 40. n. 2. Manuel quæst. regularibus tomo 3. q. 15. ar. 4. & in 2. tomo summa. c. 8. n. 7. Quare minus bene Angelus verbo n. 11. & ibi Taberna 9. 5. 6. dixere hunc fieri professum deferendo habitum ultra annum. Quia satis est toto anno deserte. Vnde bene ait Sylva. hunc fieri professum tacite in ultimo eius anni instanti. Excipiunt autem bene Sylva. ea. q. 19. versic. tertio inducitur. Manuel ea. q. 15. ar. 3. initio. & eo. c. 8. n. 7. Henriquez lib. 10. de sacramentis ordium. c. 15. n. 2. in commento litteræ K. annum bixestilem, in quo duplex dies pro vna reputatur. & constabit magis ex dicendis c. sequenti. n. 4. Nec sufficit vltimam anni diem ex-pisse, sed debet annus integer de momento ad momentum completi vnde docet Manuel eo. ar. 4. & latè probauimus lib. 2. de matrim. disput. 2. 4. n. 22. Tandem is annus debet esse continuus: quia quoties certum aliquod tempus iure aliquo petur, id debet esse continuum: vnde probauimus c. sequenti. n. 31.

32. Similiter quando habitus professorum, & nouitiorum, est omnino indistinctus: quia, nimirum, nec differentia patenti, nec oculis distinguitur, at non est communis aliis secularibus communem vitam transigentibus cum religiosis, inducitur professio tacita per illius habitus declarationem in monasterio, per integrum annum post pubertatem, etsi ante pubertatem assumptus fuerit. Itaque nil refert, qua ætate habitus assumptus fuerit, dummodo post pubertatem deferatur integro anno. Habetur expressè c. 1. de regular. in 6. & docet Abb. ab omnibus receptus c. ex parte n. 3. de regular.

33. Tandè si habitus vereque sit indistinctissimus: quia, nimirum, abique vlla profus differentia eo vtuntur professi, & nouitij, & seculares communem vitam cum illis agentes modo explicato n. 13. inducitur professio tacita per annum illius delationem in monasterio, dummodo talis habitus post pubertatem assumptus fuerit. Atque ita differt hic casus à precedenti, quod in precedenti sufficit habitum ante pubertatem assumi, dummodo post pubertatem anno integro deferatur. At in hoc exigitur post pubertatem cum assumi, & deseri tunc integro anno. Habetur expressè eodem c. 1. de regular. in 6. versic. qui verò. & ita docet Abbas c. ex parte n. 3. de regularib. Cardin. Clem. finalis n. 5. eodem iu. & ibi Anchar. n. 3. Imola n. 3. Syluest. verbo religio. 3. q. 19. versic. tertio inducitur. Quare minus bene Naar. commentario 4. de regularibus n. 7. 4. in 2. insti. moralium. c. 4. q. 3. fin. dicunt id c. 1. de regular. in 6. correctum esse per Clementianam sententiam de regular. quæ indistinctè decidit, per annum habitus delationem induci professionem tacitam, dummodo habitus professorum, & nouitiorum non distinguatur distinctione patenti. Quippe dicendum est, eam Clementianam vt bene aduertit ibi Glossa verbo postea veniens, intelligendam esse iuxta distinctionem traditam eo. c. 1. vt vitetur iuris correctio. Quam omnino vitandam iura clamant.

34. Alium professionis tacite casum statuunt aliqui Doctores, nempe, dum quis nouitiorum habitum suscipit animo vite mutandæ, affectus, scilicet, voluntate perpetuè manendi in religione. Ducuntur ex c. super eo consult. & c. statutus de regular. & ex c. beneficium, eodem tit. in 6. Huius auctores retulimus lib. 9. de matrim. disput. 3. n. 18. & alios dicentes id esse votum simplex. At ibi n. 19. contrarium probauimus, vbi nec votum simplex esse diximus, & textus contrarios explicuimus.

35. Denum circa has professiones tacitas dubitatur, an professio contraria profic, nimirum, ea qua vtens iis actibus per quos inducitur, professatur, se nolle per eos proficere. Hoc tenens relatus per auctores allegandos est eam professionem non prodesse, sed sequitis potestatis actibus, præsumi ab ea recessum. Quod prote-

statio facta contraria, nec alteri parti intimata, minimè profic, vt latè probauimus lib. 2. de matrim. disput. 4. 5. n. 19. At dicendum est prodesse. Quippe non est professio facta contraria: ij enim actus non sunt expressè professionis, & ita facta ipso professionem experientes, sed ex iis præsumptio animi proficendi inducitur. Quare ea professio soli præsumptioni consensus aduertatur, & verum animum vtens iis actibus indicat: & ideo iure optimo valet. Atque ita docent Glossa Clem. finali, verbo professorum, de regular. & ibi Cardin. n. 6. Anchar. n. 4. Imola n. 8. Bonifacius n. penultimo. Sylva. verbo religio. 3. q. 19. versic. tertio inducitur. Rosella verbo nouitium n. 17. Armilla ibi n. 10. Taberna 9. 7. n. 8. Naar. commentario 4. de regularibus n. 7. 4. notabili 3. Quando autem esset professio expressa, quid, & quando profic ea contrarij, diffensus professio, latissimè diximus ea. disp. 4. 5. n. 19. vsque ad 24.

Hactenus diximus quid iure antiquo attentò censendum sit de tacitis professionibus. Restat dicendum quid censendum sit attentò decreto Tridentini sess. 25. de regular. c. 15. & 16. Qua in re dicendum est, per illud non tolli professiones tacitas, sed in suo pristino valore manere: dummodo inducantur transacto nouitatus anno, & expletis sexdecim ætatis profitentis annis. Quippe nullum est verbum in iis decretis eas tollens: nam c. 15. tantum decernitur professionem non valere ante expletum nouitatus annum, & sexdecim ætatis profitentis annos. At professio tacita potest fieri iis senatis. Et quamuis c. 15. superiores inueuantur transacto nouitatus anno admittere ad professionem nouitatus repetos idoneos, & alios expellere: quod statueretur ad excludendam professionem tacitam, ne temporis transactus allegari possit. At id non obstatum quia in vltimo illius anni instanti potest fieri professio tacita (vt n. 31. diximus) & ita seruato hoc Tridentini decreto potest inducitur etiam quia potest dari causa iuxta amplioris delationis (vt dicemus c. sequenti. n. 21.) Nec ita stricte accipiendum est, vt non liceat triuio expectare, & sic proficet induci professio tacita: eo vel maxime quod vt diximus n. 24.) ea triuio mora non est necessaria ad inducendam professionem tacitam, quando annus nouitatus est peractus. Atque ideo hanc partem sustinent Naar. lib. 3. consil. tit. de regularibus in prima editione, consil. 55. n. 5. in 2. consil. 28. n. 5. Menochius consil. 396. n. 12. uoluntine 4. Palacios 4. d. 38. disput. 1. colum. 32. versic. porro autem. Sorbus in compendio priuilegiorum Mendicantium, verbo nouitium post 3. notabile. §. primo aliqui operetur. Manuel 2. tomo summa. c. 8. n. 1. & quæst. regular. tomo 3. q. 17. ar. 1. fine. & ar. 2. fine. Azor lib. 12. insti. moralium. c. 4. q. 6. Humada l. 7. tit. 7. p. 2. glo. 4. n. 1.

Hinc deducitur, sublatam esse per Tridentinum tacitam professionem inductam per c. vidua. & c. ad nostram, de regular. de qua diximus à n. 20. vsque ad 29. eam, nempe, quæ inducitur statim delato habitu professorum distincto patente à nouitiorum habitu, cum exercitio actuum professorum, vel altero horum concurrentem cum triuio perseverantia. Quia Tridentinum eo c. 15. petit integram nouitatus annum. & ita docet Azor ea. q. 6. Sed possent habere locum ij textus, quando transacto integro nouitatus anno, expletis sexdecim annis, quis induceretur habitu professorum distincto patente à nouitiorum habitu: vel vna cum alijs professis exerceret actum, iurè, vel consuetudine solis professus competentem. Tunc enim concurrerentibus quinque conditionibus relatis à n. 14. vsque ad 18. esset tacite professus. Quia tunc decreto Tridentini non contrauerunt, nec delideraretur tunc triuio perseverantia in exercitio actuum professorum, vel eorum habitus delatione. Quia iure communi ea non petebatur, quando annus nouitatus præcesserat: vt probauimus n. 24. fine.

Secundò deducitur, non esse sublatam professionem, quæ iure communi inducebatur per annum delationem

neni habitus nouitij, & professus communis, quando veterique aut nulla, aut sola latenti differentia distinguitur: aut quando etiam habitus ille est communis aliis videntibus cum religiosis. De qua egimus n. 31. & duplici sequenti. Quia iam datur integer nouitatus annus, & potest id contingere expleto decimo sexto ætatis anno. Ita docet Azor ea. q. 6.

39. Ac iure optimo dubitari potest, an hæc annua habitus delatio, per quam professio tacita est inducenda, debeat esse post decimum sextum annum completum, siue antea assumatur habitus, siue postea, quoad habitus non est communis aliis degentibus cum religiosis, sed solis professus, & nouitij: & assumptus necessarò post decimum sextum annum, & tunc integro anno delatus, quando habitus est etiam communis aliis degentibus cum religiosis? Ratio dubitandi est, quia in priori casu petitur ratio c. 1. de regular. in 6. vt annus delationis habitus numeretur à tempore pubertatis completa, etiam si antea assumptus fuerit in posteriori autem vt assumatur post pubertatem completam, & tunc anno integro deferatur (vt diximus n. 31. & 32.) Atque redditur ibi huius ratio, quia ante pubertatem completam non habet puer plenum eorum, quæ agit intellectum: & iudicauit textus hunc plenum intellectum in pubertate, eo quod ea ætas erat apta, & iure communi petita ad professionis valorem. Cum ergo Tridentinum eam ætatem innouat, & iudicet solam sexdecim annorum esse aptam professionis valori, & iudicium plenum ad hunc effectum tunc esse censetur quoque exigere, vt ex tunc incipiat annua huius habitus delatio, & assumptus, eo modo quo ad id petebatur iure communi pubertate. Item quia est vltimum valoris professionis complementum sic in illius anni fine, at toto anno est in fieri, & incipit actus professionem inducens. Ergo toto eo anno debet necessarò esse ætas completa petita per Tridentinum. At verius existimo, non esse opus deseri, vel assumi habitum post sexdecim annos: sed satis esse, eam annum habitus delationem, per quam professio tacita inducitur, expleri completis sexdecim annis. Quia Tridentinum tantum statuit ne professio valeat ante sexdecim annos expletos. At tunc professio incipit valorem suum fortiri, cum annus ille delationis huius habitus impletur. Ergo satis est, tunc habere sexdecim annos: quod si impleo eo anno nondum illos habeat, quia statim quando impletur pubertatem, assumptus, satis est si continuet vsque ad decimum sextum annum, & statim quando ille completur, incipiet professio valere. Quippe correctio iuris est omnino vitanda, vbi ea non apparet petere. Item quia ideo petit sexdecim annos expletos ad professionem, vt plenè cognoscat proficiens quid agat, & vinculum, quo stringitur. Ergo satis est, vt eam ætatem proficiens habeat, cum primùm incipit eo astingi. Quod est expleta annus delatione post sexdecim annos. Item quia olim & ad legitimum nouitatum, & ad professionem pubertatis desiderabatur, & sufficiebat: quia antea non erat plenus intellectus ad religionem experientiam, & capellendam. Et tamen quamuis Tridentinum mutaret professionis ætatem, petens sexdecim annos completos, non ideo censetur mutasse ætatem ad nouitatum iure communi petitam, etsi ex inceptione nouitatus sit professio quasi in fieri. Ergo idem dicendum est in nostro casu. & ex his constat solutio ad contraria. Et ideo hæc partem sustinet Naar. lib. 3. consil. tit. de regularibus in 1. ditione. consil. 30. n. 1. in 2. consil. 20. n. 1.

40. Quod si in aliqua religione esset statutum, vel consuetudo præscripta, vt liberum fit nouitios ante professionem expressè expellere, nulla tacita professio valeat. Quia esset diffensus ex parte admittentis. Item quia ea libertate gaudet nouitius ad exendum, qua conuenus ad expellendum. Atque idem est dicendum, si constaret de expressa, vel tacita conuentus voluntate non admittendi nisi expressè professos: vt vtrumque bene

Summa Th. Sanchez pars 1. l. 1.

docet Naar. lib. 3. consil. tit. de regularibus, in 1. ditione, consil. 30. n. 3. in 2. consil. 20. n. 3.

CAPVT IV.

SYMMARIUM.

Quot quæstiones disputanda sint. n. 1.
Iure communi opus erat pubertate ad professionem, nec matutina supplebat ætatem. n. 2.
An in religionibus Insularum, Minorum, & Prædicatarum, desiderabatur ad valorem professionis ætas octidecim annorum. 3.
Attento Tridentino petatur ætas sexdecim annorum: non sit est vltima dies capta, etsi de momento ad momentum computanda: qualiter in anno bixestili computetur. n. 4.
An annus ex quo Gregorius XI. 11. abhñt decem dies, censetur integer ad ordines, professionem, nouitatum, beneficia? n. 5.
An in Minorum religionibus valeat professio ante octidecim annos? n. 6.
An vota biennij in Societate Iesu valeant ante sexdecim annos? n. 7.
An professio ante nouitatum annum facta valeat iure communi: & an essent suspensæ admittentis ad illam in ordinibus Mendicantibus: & si essent irregulares sic suspensæ celebrandos? n. 8.
An post Tridentinum sit complendus annus nouitatus de momento ad momentum: & an sit addenda dies etiam in anno bixestili? n. 9.
An suspensio olim inposita admittentibus ad professionem ante integrum nouitatus annum, sit ablata per Tridentinum? n. 10.
An sponsus, vel sponsa de presenti transiens ad religionem, possit ante nouitatum annum proficere? n. 11.
An professus ad aliam religionem transiens, possit ante annum proficere? n. 12.
An debeat proficere in illa nona religione: & habeat solum iuxta prioris professionis antiquitatem? n. 13.
An quando vel sola professio sit irrita, vel etiam nouitatus sit irritus, sit hic repetendus? n. 14.
An proficiendum certis monasteriis in Abbate, possit ante annum proficere? n. 15.
An moniales ordinis Prædicatarum possint proficere in mortis articulo ante annum: & succedat monasterium in eorum bona? n. 16.
An professio ordinum militarium exigat sexdecim annos, & annum nouitatus? n. 17.
An possit renuntiare anno nouitatus: referatur opinio. n. 18.
Explicatur sententia auctoris. n. 19.
An simplicia biennij vota in Societate Iesu valeant ante biennium nouitatus? n. 20.
An finito nouitatus anno liceat professionem deserre? n. 21.
Etiam ad nouitatum que sit, & qualiter computanda etiam in anno bixestili: & an matutina suppleat ætatem? n. 22.
An possit nouitius credere iuri suo, vt vel nouitatus vel professio ante legitimam sint ætatem? n. 23.
An ingressus ante legitimam ætatem gaudet nouitiorum priuilegiis ita vt ipsam percussus sit excommunicatus? n. 24.
An valeat professio habito nouitatu ante legitimam ætatem? n. 25.
An in Societate Iesu valeat nouitatus minoris quindecim annis, & maioris quinquaginta: & valeant vota biennij post talem nouitatum? n. 26.
An nouitatus sit necessarius intra monasterium peragendum? n. 27. 28.
An sit peragendum in illius religionis habitu? n. 29.
An exigitur angustia nouitatus esse continuam? Referatur quædam sententia. n. 30.
Sententia auctoris. n. 31.

Quid si interpolatio modica sit, aut modico tempore novitius la-
 tiaret in monasterio? n. 32. vbi. & quando tempus peccatum
 ad alicuius actus valorem sit pars firme.
 Quid si fugeret animo redendum nec dimisso habitu? n. 33.
 Quid si recederet expleto novitatus anno, & postea rediret in
 idem, vel aliud eiusdem religionis monasterium? n. 34.
 An sit reuocatum Mendicantium privilegium, ut novitatus
 interruptus possit continuari? n. 35.
 An professio excommunicatus valeat, & peccent proficiens, & il-
 lum admittens? n. 36.
 Quid si vicarius rescripti Apostolici proficeretur? n. 37.
 An acquirat ius ad vicium a monasterio imperiendum? n. 38.
 An idem sit dieendum de professione admissi simoniace? n. 39.
 An sit valida professio viri in monasterio monialium, vel sa-
 crama in monasterio virorum? n. 40.
 Quid de professione hermaphroditus? n. 41.
 Seruus verus, alipituitus, originarius quando possit valide pro-
 fiteri. a. n. 42. vsque ad 49.
 Quid de professione persone coniugate, ante, & post matrimonij
 consummationem, vel ratione durtij, sanie, furoris, aut
 heresis alterius coniugis? remissive. n. 50.
 Quid de professione Episcopi, aut parochi? n. 51.
 An impotens ad regulam seruandam, possit licite, & valide
 profiteri, & sit opus novitium omnes religionis asperitates
 experiri? n. 52.
 An demens possit valide ad novitatum admitti: vel professio
 tunc facta ratiorum eo post sanam mentem non contradic-
 tenti? n. 53.
 Quid si tempore novitatus furor superveniat: & an id furo-
 ris tempus computandum sit in novitatus anno: vel an il-
 lum interruptat: sique excommunicatus percussus illum
 tempore furoris? n. 54. 55.
 An si interrogatus in religionis ingressu, taceat morbum con-
 tagiosum, vel aliud vitium, quo cognitio non admittetur,
 valeat professio? Refertur quadam sententia. n. 56.
 Explicatur sententia auctoritatis. n. 57.
 An casu quo valeat professio, possit hic expelli? n. 58.
 An admittens cognio eo vitio, possit absque alia causa expelli:
 & quando expelleretur absque legitima causa, possit contra
 religionem agere: & expellens peccet? n. 59.
 Cum quibus impedimentis tacitis non valeret professio in So-
 cietate Iesv? n. 60.
 Necessitas parentum aut filiorum, obligatio ad debita, aut ra-
 tionis, vel alia crimina in mori proprio Sixti V. narrata,
 vel omisio informationis ibi petita, an reddant professionem
 irritam? remissive. n. 61.
 Post n. 61. inuenies alia summaria.

TRIPlici nomine potest professio irrita reddi.
 Primum est ex ipsius profitentis defectu. Secundum,
 ex parte admittentis. Tertium, ex defectu alicuius rei
 iure ad professionem valorem petite. Et ideo quadruplex
 est disputanda questio. Prima est, quando sit ex profitentis
 defectu irrita. Secunda, quando ex defectu admitten-
 tis, Tertia, quando ex defectu alicuius rei iure petite.
 Vltima, quando in casibus, in quibus professio est irrita,
 ea vim simplicis voti habeat.

QUÆSTIO prima. Quando professio sit irrita ex
 ipsius profitentis defectu. Multi possunt esse huiusmodi
 defectus, de quibus scorsum agendum est. Primus est,
 defectus legitime ætatis ad profitentem petite. In quo
 euentu professionem esse irritam fatentur omnes. Et
 constat ex ead. nostram, & ex c. significatum, de regular. & ex
 c. eodem tit. in 6. & ex Clem. finali, eodem tit. & ex Tridenti-
 no sess. 25. de regular. c. 15.

Hæc autem ætas erit iure antiquo pubertas comple-
 ta: nempe in viros decimus quartus annus completus, in
 femina vero duodecimus completus: nec sufficiebat
 ætas illa incepta: vt aperte deciditur eo. c. 1. & eo. c. ad no-
 stram, & eo. c. significatum. & fatentur vniuersi. Et quam-
 uis olim Hugo fenferit malitiam posse supplere hanc
 ætatem: quando, nimirum, prope pubertatem quis-

piam ita pleno intellectu gauderet, vt optimè nosset
 quid profitendo faceret; quia c. postulasti, de regular. ha-
 bebatur quoddam verbum id denotans: iam id subla-
 tum est; & hoc tanquam rem certissimam, nempe, nulla-
 tenus posse malitia ætatem supplere, docent omnes scri-
 bentes cum Glossa eo. c. postulasti, sine. & eo. c. significatum,
 & D. Thom. ab omnibus Theologis receptis, 2. 2. q. 88.
 ar. 9. in sine corporis, & q.ultima, ar. 5. corpore. Nec obstat
 (vt optimè ait Caiet. eo. ar. 9. ad finem) solenne ordinis
 facti vorum valere ante eam ætatem, & in matrimonio
 carnali malitiam supplere ætatem. Quia cum hæc ex iure
 positio pendeat, & in illis sit ita statutum, non autem
 in professione: ideo in hac non est idem dicendum,
 quod in illis. Et ratio potest esse ob nimiam religionis
 austeritatem.

In religionibus Insularum, eo quod asperior sit ibi re-
 ligionis obseruatio, petebatur ad professionem ætas octo-
 decim annorum. c. quia in Insulis, de regular. Quem tex-
 tum extendunt aliqui ad fratres Predicatores, & Minores:
 quod eorum religio sit quoque valde aspera; & ita
 militet in eis eadem ratio. Ita docent Abbas eo. c. quia in
 Insulis. n. 3. & ibi Anchar. n. 1. Angelus verbo nouitium. n. 2.
 At iure optimo Sylu. verbo religio. 3. q. 2. eam extensio-
 nem latè reprobatur, dicitque etiã in illis Insularum mon-
 asterijs reuocatum esse id decretum contrario viũ,
 Quam reuocationem testantur etiam Ioan. Andr. eo. c.
 quia in Insulis. n. 1. & ibi Anton. n. 6. Paludanus, quem
 refert, & sequitur D. Antonin. 3. p. tit. 16. c. 1. in sine princi-
 pij. Nauar. lib. 3. consil. tit. de regular. in 1. editione, consil. 45.
 n. 2. in 2. consil. 33. n. 2. Quamuis autem id decretum vim
 modò haberet, valeret vtique professio ante eam ætatem
 facta, dummodo completa pubertate fieret. Quod dupli-
 citer ratione probant Doctores allegandi. Prior est, quod
 eo iure in nouitij fauorem inducitur integrum sit ipsi ce-
 dere. c. ad Apostolicam, de regular. Sed hæc ratio nullatenus
 placet: quia eo. c. ad Apostolicam, solius anni novitatus
 renuntiatio conceditur. At non est eadem ratio de
 ætatis ad profitentem petite renuntiatione (vt optimè
 expendit Nauar. lib. 3. consil. tit. de regularibus in 1. editione,
 consil. 22. n. 1. & 4. in 2. consil. 25. n. 1. & 4.) quod annus no-
 uiciatus sit in priuatum profitentis fauorem inductus: &
 illi integrum erit iure suo cedere. At interdictum non
 professio ante legitimam ætatem fiat, respicit publicam
 vtilitatem: ac proinde nil prodest ea renuntiatione. Posterior
 ratio est, quia in eo textu nullum est verbum red-
 dens irritam professionem ante factam. At simplex
 Ecclesie interdictum, & maxime si causam temporalem
 interdicendum habeat, sicut non reddit irritam matrimo-
 nium carnale (vt latè probauimus lib. 7. de matrim. tota dis-
 put. 2.) ita non reddit irritam professionem, que mat-
 rimonium spirituale est. Et hæc ratio placet. Et ita hanc
 partem sustinent Abbas eo. c. quia in Insulis. n. 4. & Sylu.
 verbo religio. 3. q. 4. Rosella verbo nouitium. n. 10. & ibi An-
 gelus n. 3. Armilla n. 4. Tabiena q. 3. n. 4. Quamuis Host.
 eo. c. quia in Insulis sine, & ibi Ioannes Andr. n. 3. sine, vi-
 deantur sentire contrarium, sed minus bene.

Attento autem Tridentini decreto sess. 25. de regular.
 c. 15. in quacumque videretur, vel mulierum religione, vt
 professio valida sit, exigitur decimus sextus annus com-
 pletus. Sic enim expressè ibi deciditur. Et quãuis aliquis
 possit existimare satis esse, vltimam illius decimi sexti
 anni diem inceptam esse, ob rationes quas adduximus
 lib. 2. de matrim. dis. put. 44. n. 22. at ibi probauimus ex
 multis id non sufficere, sed eam ætatem complendam
 esse de momento ad momentum: & quando annus est
 bissextilis, reputari duplicem diem pro vna. Et ita si illa
 ætas compleatur anno bissextili, sexto Kalendas Martij,
 id est, ad 24. de Hebræo, complenda erit in die sequenti,
 quæ similiter numeratur sexto Kalendas Martij, id est, ad
 25. de Hebræo, in puncto horæ respondenti puncto diei
 nauitatis (vt ibi probauimus). An verò hoc decretum
 habeat locum in religionibus militanibus, dicemus n. 17.

5 Quam

QUamuis autem hoc ita sit, placet quod tradit Hen-
 riquez lib. 13. de excom. c. 45. n. 2. in commemo. litera O. nempe,
 annum 1582. ex quo dies decem abhulit Gregorius
 XIII. reputari annum integrum ad ætatem professioni
 petitam, nec suspensus esse dies illas decem ex alio
 anno. Quod idem deatate ad sacros ordines petita, tradit
 idem Henriquez lib. 10. de sacris ordinis. c. 19. n. 2. &
 Manuel q. regular. tomo 3. q. 35. ar. 5. versic. ex quo resolutiones.
 Atque idem sentiendum est de ætate ad quæcumque
 officia, & beneficia iure petita, & de anno novitatus.
 Quia omnium horum vna est ratio, quod Gregor. XIII.
 ea ad que non reputari integrum voluit, expressè excep-
 pit: nimirum, ea quæ sunt in tertij præiudicium, vt so-
 lutiones censuum, & locationum. Quare quoad cæte-
 ra non tenet integer.

Sed duplex restat difficultas circa hanc ætatem ad
 sui valorem petitam. Ratio dubitandi est: quia in eo-
 rum regula. c. 2. degeritur, nullum ad professionem ad-
 mittendum, nisi octodecim annos attigerit, & ita exi-
 guntur hi anni intercepti. Nec huic decreto derogat Tri-
 dentinum sess. 25. de regular. c. 15. Quippe tantum statuit
 nullibi professionem fieri posse ante sexdecim annos
 completos. Ex quo non sequitur professionem ea ætate
 factam, fore semper validam: sed tantum sequitur ex vi
 eius decreti non fore irritam. Si tamen aliunde irrita sit,
 Concilium id non tollit. Immo idem Tridentinum ead.
 sess. 22. expressè decernit intentionis sue non esse, exi-
 mere regulares sub ar. ditioni vna iuxta eorum statuta vi-
 uentes ab eorum statuta, & ideo Nauar. lib. 3. consil. tit. de re-
 gular. in 1. edit. consil. 2. o. n. 4. in 2. consil. 25. n. 4. in eam partem
 inclinat, vt ea professio sit irrita. Duciturque, eo quod
 actus factus contra legis interdictum non teneat. I. non
 dubium, C. de legibus. Secundò, quia nequit consensu
 religionis, & nouitij renuntiationi ætatis ad professionem
 petite (vt n. 3. probauimus.) At rationes hæc non con-
 cludunt. Quia non omnis actus contra legem factus,
 est ipso iure irritus. Nec professio est irrita, ex eo solum
 quod contra simplex interdictum emittatur (vt n. 3.
 probauimus.) Nec valor huius professionis innititur
 alicui eius constitutionis renuntiationi: sed quod in ea
 sit simplex interdictum absque aliquo decreto cassanti.
 Sic enim dicit: Accipiantur in fratres qui apri existant, &
 ad minus decimum octauum annum attingant. Deinde quia
 huius constitutionis transgressor triuannum ieiunium
 in pane & aqua imponitur. Grauior autem pena impo-
 nenda esset, si foret professio irrita. Adde communem
 esse sententiam in ea. I. non dubium, actum gestum con-
 tra legem non esse irritum, quando illa lex penam im-
 ponit transgressoribus, qualem ea constitutio statuit.
 Et ideo hanc partem sustinet Manuel q. regular. tomo 3.
 q. 17. ar. 20.

Posterior difficultas est, an iuxta prædictum Triden-
 tini decretum sess. 25. de regularibus. c. 15. simplicia bienni-
 j vota in Societate Iesv emissa ante sexdecim annos
 completos valeant: Pars negans inde videtur probari,
 quod id decretum de sola professione solenni loquatur.
 Nec est eadem ratio de illis votis simplicibus, quæ
 multo facilius dissolui valent, ac habent tacitam condi-
 tionem ex parte perpetuitatis. Item quia idem Triden-
 tinum statim cap. 16. ait se nihil intendere innouare
 circa institutum Societatis Iesv. Ex alia parte viden-
 tur ea vota irrita, etiam si emittantur Generali Societatis
 Iesv v. dispensante: quod Tridentinum intendit ne
 quispiam ante eam ætatem religioni tradatur perpetuo
 vinculo, quo verus religiosus fiat: ita vt amplius resile-
 re non sit ipsi integrum. At per ea vota verè traditur
 vovens religioni vinculo ex parte suo perpetuo, & in-
 dissolubili, efficiuntque verus religiosus, non minus
 quam professi cuiuscumque religionis: vt constat ex
 extranag. ascendente Gregorij XIII. ergo id decretum
 ea quoque vota complectitur. Nec obstat Concilium
 noluisse derogare constitutionibus Societatis Iesv.
 Summa Th. Sanchez, pars 111.

Quia in hoc non derogaret: cum iuxta eas maior ætas
 ad ea emittenda desideretur. Nam nouitatus durat
 biennio: & ad nouitiatu nemo admitti valet ante quin-
 decim annos completos (vt dicemus n. 26.) Item quia si
 Tridentinum in eo decrero non comprehenderet Sô-
 cietate Iesv, valeret quoque solennis professio emissa
 in illa ante sexdecim annos completos. Quod credo
 nullum diciturum. Tandem quia si in eo decrero non
 comprehendentur hæc vota, non comprehenderentur
 quoque in decrero iuris communis antiqui irritant
 reddentis professionem ante pubertatem factam. Atque
 ita posset quispiam se his votis alstringere, fierique verus
 religiosus, vbi primùm vium simplicitatis adipisceretur. Si-
 cut posset tunc aliis votis simplicibus ligari. Et ideo hæc
 posteriorem partem esse magis rationi conformem exiti-
 mato: nempe, ea vota facta ante sexdecim annos com-
 pletos irrita reddi per id decretum. An verò ea sola
 ætas sufficiat, dicemus n. 26.

Secundus defectus ex parte profitentis est, quando
 nondum absoluto novitatus anno proficeretur. Et qui-
 dem si ad ius commune antiquum attendamus, profes-
 sio fieri poterat nullo novitatus tempore elapso, sed ipso
 die receptionis habitus, aut ipso non recepto, volentibus
 nouitio, & monasterio: vt constat ex ead. Apostolicam, de
 regular. & c. constitutionem, eodem tit. in 6. At sancitum erat
 in eo. c. ad Apostolicam, ne Abbates passim, & inconfide-
 ratè, sed iustus casibus ducti quempiam ad professionem
 admittent ante novitatus annum: & aliter admitten-
 tes esse animaduersione debita corrigendos. Excipiun-
 tur tamen religiones Minorum, & Predicatorum, ad
 quas non poterat quispiam admitti ante exactum pro-
 bationis annum, vt habetur c. non solum, de regular. in 6.
 Quod decretum extenditur c. constitutionem eodem tit. &
 lib. ad ceteros Mendicantium ordines. Quod si in his
 admittitur professio ante eam novitatus annum, ea
 obligaret non et religioni speciali, sed religioni in gene-
 re; vt clarè colligitur ex eo. c. non solum, ibi. Decernimus
 eum qui iuliter receptus fuerit, simlantenus vestro ordini esse all-
 gatum. Et docent ibi Glossa verbo vestro, & eo. c. constitu-
 tionem, verbo obligat. Sylu. verbo religio. 3. q. 4. & commu-
 niter Doctores. An verò id decretum haberet locum
 in religionibus Mendicantibus monialium? Affirma-
 bant quidam: alij verò negabant, vt potest videri in Syl-
 uestro ibi. q. 3. Insuper admittentes ad professionem in
 ordinibus Mendicantibus, nondum expleto novitatus
 anno, incurtebant ipso facto suspensionem à receptione
 quorumbet eiusdem ordinis ad professionem: atque
 pœnis subiacerantur quas fratribus eiusdem ordinis
 pro culpis grauioribus infligi consueuerunt. Habetur
 expressè ead. non solum, in sine. Peccabantque mortaliter
 sic admittendo: quia id ibi grauius interdicunt. At si
 non obstante ea suspensione admittent quemquam ad
 professionem, non incurtebant irregularitatem. Quia
 hæc solum incurritur, quando suspensus ab ordinis actu,
 illum exercet: admissio autem ad professionem non est
 actus ordinis. Atque ita docent Dominicus eo. c. non sa-
 liam n. 10. Sylu. verbo religio. 3. q. 17. Rosella verbo nouitium.
 n. 4. & 6. & ibi Angelus n. 3. & 4. Tabiena q. 3. & 4. &
 5. Azor lib. 12. institut. moralium. c. 5. q. 6.

At hodie attento decreto Tridentini sess. 25. de regula-
 ribus. c. 15. in nulla religione virorum, aut mulierum, va-
 let professio emissa ante completum novitatus annum.
 Qui annus habet esse completus de momento admo-
 mentum, nec oportet illi addere vnum diem, præter
 quam in anno bissextili, vt probauimus c. præcedenti. n.
 31. sine. Quod autem de anno reformato per Greg. XIII.
 diximus in hoc c. n. 5.

Sed dubitatur, an post hoc Tridentini decretum ha-
 beat locum ea suspensio pœna, de qua n. 8. egimus.
 Ratio dubitandi est, quia ante Tridentinum ea professio
 ante annum novitatus emissa vim habebat obligandi
 religioni in genere (vt diximus n. 8.) At post illud, omni

B 3 obnisi

obligandi vi desinitur (vt in eo decreto expresse dicitur.) Ergo cessat suspensio olim ei admissa ad professionem imposita. Quæstio hæc est similis illi quam disputauimus lib. 3. de *matrim. disp.* 3. nempe, an pœne olim matrimonio clandestino inflicte dum id erat validum, cessent post Tridentinum quod illud irritum reddidit? Atque Doctores quos ibi n. 3. retulimus, dicentes eas pœnas non cessasse, dicent similiter in hoc casu suspensionem non esse ablatam. At tenentes sententiam nostram dicentem eas cessasse, quam ibi n. 5. latissimè probauimus, dicent similiter hanc suspensionem ablatam esse. Et ita dicendum est: quia (vt ibi probauimus) pœnæ alicui statui statuta locum non habeat, quando is actus irritè fit.

Aliqui tamen casus à quibusdam excipiuntur, in quibus valida est professio non expleto nouitatus anno. Primus est, quando sponsus, aut sponsa de presentia transit ad religionem, matrimonio nondum consummato. Tunc enim non est annus expectandus, sed intra bimestre cogendus est proficere, aut ad matrimonium redire sponsus ille religionem ingressus, & similiter sponsa ingredivens, ne manens in seculo cogatur tandiu expectare. Ita docent aliqui, quos, & eorum rationes retulimus lib. 2. de *matrim. disp.* 2. n. 6. vbi id esse probabile diximus. At contrarium ibi n. 7. cum aliis approbauimus, & nunc approbamus, nempe non valituram professionem donec integer nouitatus annus expleatur. Quod præter allegatos ibi, tenet Manuel *quest. regular. tomo 3. q. 13. art. 4.*

Secundus casus est, cum professus in religione non mendicanti transit ad aliam non mendicantem. Quia cum iam in priori religione expertus sit religionis asperitates, non indiget nouo probationis anno in ea, ad quam transit. Atque implicat eundem esse veteranum, & tyronem. Ita docet Corduba in *summa*, in *priori editione* q. 38. Immo Henriquez lib. 13. de *excom. c. 40. n. 2. in commento, littera O.* dicit idem, esse ille ad religionem strictiorem, vt ad Carthusiam, transeat. Atque generaliter transeuntem ad aliam religionem non indigere nouitatu, tradit Sorbus in *compendio privilegiorum Mendicantium, verbo nouitatus, post 2. notabile. §. sed an requiratur integer annus.* At nullo modo hunc casum admittit, sed omnino exillimo transeuntem ad quemcumque aliam religionem teneri anno integro illam experiri, vt validè prohtetur. Ducor, quod Tridentinum generaliter petat ad validam professionem præmitti annum nouitatus. At hic in illa alia religione proficere denuo debet. Ergo præmittendus est nouus nouitatus. Nec implicat eundem esse veteranum in vna religione, & tyronem in alia. Insuper quia in diuersa religione hic proficetur, Ergo antea illius asperitates expertus est: & religio eius mores. Cum passim contingat apertissimum vni religioni esse ineptissimum alteri. Et ideo ita docent Nauar. lib. 3. *consil. tit. de regular. in 1. editione in consil. 49. n. 4. & in consilio 53. n. 5. in 2. consil. 61. n. 4. & consil. 62. n. 5. & consil. 77. n. 4. Emmanuel Sá in summa, verbo religio. n. 35. Azor lib. 12. in *inst. moralium. c. 4. q. 15. Manuel quest. regular. tomo 3. q. 15. editio. c. 6. n. 10.* Et ideo Corduba in 2. editione, eadem q. 38. dixit id quod in 1. editione dixerat, correctum esse videri per Tridentinum. Nec obstat Leonem X. concessisse transeuntem de vna religione ad alteram, posse ante probationis annum proficere, de consilio discretorum monasterij quo proficetur. Quia (vt bene ait Manuel *eo. ar. 11. sine*) id privilegium cessauit per non vsum. Cui addo per Tridentini decretum esse quoque ablatum: quia vniuersaliter decernit nullam in posterum professionem fore validam, non præmissio nouitatus anno.*

Hinc deducitur, hunc necessariò professurum esse in religione ad quam transit, si religiosus ipsius futurus sit: cum prioris religionis professio ad hunc non conferat. Atque ita docent Nauar. lib. 3. *consil. tit. de regular. in 1. editione, tomo consil. 3. in 2. editio consilio 60. Manuel 2. tomo summa*

ma. c. 6. n. 10. vbi bene subdit, hunc habiturum antiquitatis sedem iuxta antiquitatem huius posterioris professionis.

At quando expressa professio in aliqua religione fuit ex aliquo defectu irrita: præmissus tamen est integer nouitatus annus validus, non est opus ad eam ratam habendam nouo nouitatu. Quod probauimus lib. 7. de *matrim. disp.* 37. n. 45. Atque ibi n. 46. retulimus aliquos dicentes nouitatum repetendum, quando is fuit irritus. Quod idem tenet Manuel *quest. regularibus, tomo 3. q. 11. ar. 3. At n. 47. & 48. sustinimus, & nunc sustinemus iterandum non esse, quamuis publicè constaret professionem, & nouitatum fuisse irrita. Quod extendimus ibi n. 49. etiam si professio fuerit irrita defectu legitime ætatis. Atque n. 50. id extendimus ad casum quo professio fuit irrita, eo quod facta sit non præmissio integro nouitatus anno: sed sufficit professionem illam ratificari completo tempore, quod illi anno debeat. Et n. 51. diximus id quoque esse verum, quando professio fuit irrita ratione metus, est nouitatus etiam eodem metu affectus sit. Atque n. 52. idem defendimus, quando professio, & nouitatus essent irrita ratione inhabilitatis perpetue proficentis. Tunc enim impetrata dispensatione, satis esset non iterato nouitatu professionem iterari. Atque n. 56. idem defendimus, quando nouitatus, & professio irrita essent defectu veri consensu proficentis. Atque n. 54. & 55. latè disputauimus, quid si vtrumque irritum esset, eo quod præmissa non sit informatio petita in motibus propriis Sixti V. & Gregorij XIV. Sed iam ea disputatione opus non est: quia Clemens VIII. statuit vtrumque valere, renouans quoad hoc eos motus proprios. Et tandem n. 57. tradidimus normam, qua abique nota possit iterari nouitatus, si quisquam ad maiorem conscientie securitatem, & ad vitandas opiniones, vellet illum iterare. Quæ est, detegere superioris sub confessionis sigillo vitium prioris nouitatus, & professionis, & petere vt ipsum denuo admittat ad nouitatum peragendum inter reliquos professos eorum habitum retento. Quod si admissio illi sit necessarius consensus monasterij, poterit superior illius suffragia petere, tacito profelli nomine, & explicata prioris professionis nullitate. Et tandem potest secretò pro foro conscientie impetrari dispensatio Pontificis eum nouitatum supplementis.*

Tertius casus est quoad ea monasteria quæ capita sunt, atque filie illorum nuncupantur primates ordinum, & Abbatias, siue Prioratus. Si enim Abbatia detur alicui in commendam, tenetur intra semestre proficere, vt decernitur in Tridentino *sess. 25. de regular. c. 21.* Et ita hic casus excipitur à generali lege tradita eadem *sess. c. 15.* nempe, vt nulla professio emittatur ante integrum nouitatus annum. Atque ita docent Corduba *summa. q. 48. Henriquez lib. 13. de excom. c. 40. n. 2. commento, littera O. Manuel 2. tomo summa. c. 6. n. 10.*

Quartus casus est, cum moniales ordinum Prædicatorum habentes sexdecim annos, sunt in mortis articulo constituta, proficere possunt, est non dum integrum nouitatus annum peregerint. Id enim Pius V. in quodam motu proprio illis concessit, qui incipit; *Summi sacerdotij cura.* cuius tenorem refert Manuel *quest. regularibus, tomo 3. q. 15. ar. 6.* Et ita defendi ibi posse fieri, dicens non esse reuocatum à Gregorio XIII. Quippe tantum reuocauit quæ contra Tridentinum concesserat Pius V. circa statum, & regimen monialium. Vel secundò ait, ea pro solo foro externo esse reuocata. Atque idem privilegium habere nunc vim docet Henriquez lib. 13. de *excom. c. 40. n. 2. in commento, littera R.* Sed subdit Manuel ibi, virtute huius professionis non posse monasterium succedere in proficentium bona, inuenientium ab intestato præiudicium. Tum quia Pontifex id tantum concessit ad nouitatis consolationem, ne spiritali professionis fructu moriens defraudaretur; vt in eo motu proprio ipsemet Pontifex testatur. Tum etiam

etiam quia Pontifex nunquam intendit quæsito alterius iuri derogare. At existimo monasterium succedere eodem profus modo, quo succedit in bona proficentium legitimo modo nouitatus peracto. Ducor, quod est concessio finis sit consolatio nouitatis, spiritualique ipsius fructus, & nulla successio monasterij in bona mentis ibi fiat: at vbi femel virtute illius privilegij professa est, redditur verè in posterum professa, nec ad pristinum sanitatem restituta indiget alia professione, sed fructus omnibus professurum privilegij. At eo ipso quod aliqua persona proficetur, succedit monasterium ipsi. Quare Pontifex nulli iuri alterius in hoc derogat. Ius enim venientium ab intestato est, vt ea moniali decedente nouita, & intestata, ipsi succedant. Quando autem virtute privilegij proficetur, non decedit nouita.

Quintus casus est in ordinibus militaribus equitum D. Iacobi, Alcantaræ, Calatravæ, & D. Iohannis, in quibus existimo non habere locum decretum Tridentini *sess. 25. de regular. c. 15.* quoad ætatem proficendi, & annum nouitatus, seculo peculiari statuto, si quod habent. Atque ita contra alios probauit lib. 7. de *matrim. disp.* 44. n. 8. & præter auctores ibi pro mea sententia allegatos, eam quoque tenent Nauar. lib. 3. *consil. tit. de regular. in 1. editione, consil. 23. n. 10. in 2. consil. 10. n. 10. & Azor lib. 13. inst. moralium. c. 4. q. 2.* dicens sic declarasse congregationem Cardinalium, atque solitos esse eos proficere statim ac decimum tertium annum excedunt, & ante nouitatus annum.

Ultimus casus est iuxta aliquorum opinionem, quando ex peculiari aliqua causa iusta nouitatus & monasterium renuntiant nouitatus anno, iuxta *c. ad Apostolicam, de regular.* Id enim concurrenti esse causa iusta non aulert Tridentinum *eo. c. 15.* Ita docet Henriquez lib. 13. de *excom. c. 40. n. 2.* Atque id forsitan posse disputandum defendi tradit Nauar. lib. 3. *consil. tit. de regular. in 1. editione, consil. 33. n. 5. in 2. consil. 62. n. 5.* Idque probatur, quia lex generalis etiam posterior generaliter loquens, limitatur per legem specialem priorem: & quando lex antiqua casum specialem statuit, lex noua generaliter loquens non censetur illi derogare, quoad illum casum specialem (vt latè probauimus lib. 2. de *matrim. disp.* 2. n. 6.) At *eo. c. 15.* statuitur regula generalis, vt professio non valeat ante expletum nouitatus annum. Nec alicuius iuris antiqui derogati ibi additur. Non ergo censetur derogare casui specialem ibi definit. *c. ad Apostolicam*, vt liceat ea professio, quando monasterium, & nouitatus cedunt illo nouitatus anno, in fauorem ipsorum introducto. Cùm regula iuris sit, integrum esse cuiusque cedere iure in fauorem ipsius introducto. *c. gratum, de offic. deleg. c. l. Si quis in conferendo. c. de pactis.* Et confirmatur, quia Tridentinum *c. 16.* immediate sequenti decernens renuntiationem nouitij non seruato ordine ibi præscripto fore irritam, expressit nil profuturam exprellam eius fauoris renuntiationem. Cùm ergo in *d. c. 15.* non excluderet renuntiationem anni nouitatus, non censetur eam improbare; eo vel maxime quod *d. c. ad Apostolicam* approbata sit: & iuris correctio vitanda omnino sit.

Cæterum quamuis hæ rationes valde vrgere videantur, tenendum omnino est, nullatenus prodesse renuntiationem anni nouitatus: sed ea non obstanti professionem fore irritam; & derogatum esse in hoc textui *c. ad Apostolicam, de regular.* Quare iure optimò Nauar. *eo. n. 5.* asserit partem hanc in iudicando, & consulendo tenendam esse. Quod idem sustinent Manuel 2. *tomo summa. c. 6. n. 10. & quest. regularibus, tomo 3. q. 15. ar. 7.* Azor lib. 12. *inst. moralium. c. 4. q. 9.* Et hoc omnium religionum praxis vbiq; testatur. Idque latissimè probat Nauar. *10. eo consilio.* Sed potissima huius ratio est, quia est lex generalis posterior non intelligatur regulariter derogare legi speciali priori: at id fallit, quando contra

rium constat ex legis generalis intentione. At ex tenore decreti Tridentini *eo. c. 15.* & ex eius ratione manifestè colligitur intentio derogandi iuri antiquo hanc renuntiationem admittenti. Tum quia per verba hæc negatiua loquitur, statuens ne ante nouitatus annum fiat professio, & ne aliter facta valeat. Et cùm negatio quidquid post se inuenit destruat, ea regula est vniuersaliter intelligenda. Tum etiam quia in eo decreto Tridentinum ductum est, vt nouitatus norit quam vitæ rationem susceperit, experientiaque illius difficultates, & an vires suppetant ad eas toto vitæ curriculo perfectas: ne ante annum primo vocationis seruire ductus, facillè proficatur, & postea quando omni iam retrocedendi remedio destitutus est, facillimo negotio professionis leuiter emissa penitentiam concipiat, & vitam miseram, angoribusque plenam transeat. Quæ ratio postular nulla ratione admittendam esse renuntiationem anni nouitatus. Atque ita Tridentinum in eo decreto non solum priuatum nouitij fauorem attendisse videtur, sed publicum bonum quoque, ad quod spectat ne professio temerè, & absque debita religionis experientia fiat. Præterea, quia intellectum id decretum, vt eam renuntiationem admittat, frustraretur omnino, & parum, aut nihil induceret. Cùm etiam ante id decretum professio facta sine nouitij, & monasterij consensu renuntiantium anno nouitatus, non valeret. At decreta etiam in materia stricta, iurisque correctoria, sunt interpretanda ita vt non frustrentur. *c. in his, de privileg. c. si cuius, de sen. excom. in 6.* Tandem, quia Tridentinum vrens tam rigidis verbis, totiesque id repetens, videtur id clarè significare, dum dicit, *in quacumque religione. & iterum, tam virorum, quam mulierum. Rursus, non fiat. & iterum, non admittatur.* Et rursus, *si nulla. & tandem, nullum effectum habeat.* Quippe verborum geminatio quoddam mysterium, vimque specialem in se continet; vt testatur Glossa *Clem. 1. verbo diu esani, de iure patron.* Et ex his constat solutio ad obiecta in contrarium.

Sed specialis difficultas est in Societate IESU, an 20 ante biennium nouitatus petitur per eius constitutiones *par. 4. c. 3. §. 3.* vt aliqui admittantur ad simplicia biennij vota, per quæ veri religiosi efficiuntur, & desinunt esse nouitij, possint validè ea emitti renuntiantibus nouitio & religione? In quæ re primò certum videtur, quod si ea vota emittantur ante expletum biennium sine dispensatione Generalis, ea esse profus irrita quoad constitutum statum religiosum, vnde illa emittens non efficitur verus religiosus, nec Societas incorporatur, nec Societas aliquid ius in illum adquiret. Ratio est, quia nullus superior Societas habet facultatem admittendi ea vota, per quæ quis incorporetur Societati, nisi Præpositus generalis, & cui ipse eam communicauerit, vt constat ex eius constitutionibus. *p. 5. c. 1. & p. 9. c. 5. 1.* At Præpositus generalis nulli alteri superiori locali, nec Provinciali communicat facultatem incorporandi aliquem in Societatem nisi expleto biennio probationis, immo prohibet esse illum communicare, vt constat ex verbis sanctæ congregationis infra citandis. Ergo si de facto aliquis superior Societatis sine dispensatione Generalis ea vota admittit, talis admissio esset profus irrita, atque adeò & ipsa vota essent irrita, nec vouens maneret ex vi illorum obligatus ad aliquid, cum non habuerit animum se obligandi, nisi ex suppositione quod sua vota admittantur. Neque adeò est necessarium decretum ea irritant, sed factis est, quod admittantur à non habente potestatem ea admittendi (vt dicemus n. 26.) sicut si Prælarus non haberet potestatem admittendi professionem alicuius, & illam de facto admittit, non esset necessarium decretum irritans, vt illa professio esset inualida; sed sufficeret, quod non esset potestas in admittente. Totæ ergo difficultas est, an Generalis Societatis possit dispensare

in contrahendo illo biennij tempore, ita vt ante illud expletum possit quis ea vota validè emittere, & per illa Societati incorporari, & verus illius religiosus effici? Videtur enim non posse, quia in 5. parte consilij. c. 1. §. 3. in declarationibus, littera C. vbi ea facultas conceditur Generali, tantum videtur esse sermo de facultate contrahendi illud biennium ad professionem in aliquo casu raro, non verò ad contrahendum illud ad alia vota simplicia, per quæ quis incorporatur Societati, quia ad illud contrahendum ad professionem possunt occurrere graues causæ; vt quod profectus efficiatur inhabilis ad maioratum, &c. quod non possint occurrere ad illud contrahendum ad vota simplicia. Deinde, quia licet talis facultas in constitutionibus Præposito generali concederetur: at supra congregatio videtur eam illi abstulisse canone 10. his verbis; *In nullo casu exerceri liceat facultatem contrahendi biennij spiritum ad hoc, quod quis suam aut expletum biennium censatur verum religiosus, & scholasticus approbatus per emissã votã simplicia Societatis.* Et denique, quia nec Generalis, nec tota Societas cedere potest iuri, quod habet ad experiendos nouitios per biennium in constitutionibus à Sede Apostolica approbatis petitis, & toties in bullis Pontificis reperitur: sicut neque alie religiones cedere possunt anno integro probationis statuto à iure communi. Nihilominus omnino certum videtur, Generalem Societatis posse dispensare in contrahendo prædicto biennij tempore; & si de facto dispenseret, & cum tali dispensatione prædicta vota in Societate admittantur, ea esse valida, & emittentem per illa Societati incorporari, & verum illius religiosum fieri, dummodo integrum annum probationis peregerit. Ita tenet Suarez, & multi viri doctissimi ex Societate de hac re consulti. Probatur primò, quia licet in consilij Societatis, p. 6. c. 1. n. 5. habeantur hæc verba, *tempus admittendi modo supra dicto (scilicet per professionem, vel vt per vota simplicia illi incorporaretur) in vniuersum loquendo intra biennium esse oportebit.* At postea in declarationibus, quæ eandem auctoritatem habent, ita additur, *Quamuis hoc ita se habeat, ita & contrahi hoc spiritum quibusdam in casibus, ex causis tamen non leuis momenti, iudicio Præpositi generalis (cuius erit dispensandi ius) licebit.* Ex quibus verbis aperte constat vniuersaliter concedi Præposito generali facultatem ad contrahendum biennij tempus, vt aliquis Societati incorporaretur, siue per professionem, siue per vota simplicia: nam cum declaratio vniuersaliter loquatur de dispensatione biennij ad omnes modos incorporandi aliquem in Societatem, quos R. P. N. Ignatius n. 1. explicauerat, & de quibus proposuerat se acturum, non est, vnde facultas tam vniuersaliter concessa Præposito generali ad contrahendum biennij tempus, limitetur ad solam professionem. Neque supra congregatio in canone 10. citato hanc facultatem Præposito generali abstulit, sed solum prohibuit, quod est valde diuersum: nam multa fieri prohibentur, quæ tamen facta tenent; vt constat in omnibus legibus prohibentibus aliquem actum, & illum non irritantibus: & hoc satis significat verbum, *non licet*, quo vsa est congregatio, quod non significat ablationem potestatis, sicut verbum, *non possit*; & adhuc euidentius id constat ex decreto 12. eiusdem congregationis: nam post verba canonis citata subdit; *per hoc tamen non intenditur hæc declarationem abrogari, sed solum facultatis, quæ in ea conceditur vsim prohiberi.* Ecce quam aperte congregatio declarat, Præposito generali non auferri facultatem quam ex constitutionibus habet ad dispensandum in contrahendo biennij tempore, non solum ad professionem, sed etiam ad vota simplicia, sed solum vium prohiberi; & decreto 63. eadem congregatio approbat prædictum decretum, & reddit rationem, quare licet vnum prohibeat, adhuc illa facultas Præposito generali concessa, non sit otiosa, quia satis (inquit) est, vt in aliquo casu effe-

tum habeat, scilicet in contrahendo biennio ad professionem. Cum ergo Generalis habeat prædictam facultatem, si de facto dispenseret contrahendi biennij tempus ad vota simplicia, licet faciat contra probationem congregationis: at factum tenebit, & admissio votorum, & vota ipsa valida erunt. Secundo probatur eadem conclusio, quia licet in declaratione citata non ita expresse concederetur Præposito generali facultas dispensandi in contrahendo biennij tempore ad vota simplicia, adhuc per ipsas constitutiones à Sede Apostolica approbatas illam habet; nam certum est, totam potestatem Societatis communicatam esse Præposito generali, illis dumtaxat exceptis, quæ Societas expresse illi abstulit (vt constat ex parte 9. c. 3. §. 1. & 8.) vbi etiam in particulari conceditur illi facultas ad dispensandum in omnibus constitutionibus. Ergo cum hæc facultas ad contrahendum biennium ad vota simplicia non sit illi ablata, licet vsus sit prohibitus, poterit eam dispensationem validè concedere; ac prout vota virtute talis dispensationis emissa, & acceptata, erunt valida; & tandem, quia Præpositus generalis est in possessione huius facultatis: & non constat illi esse ablatam, ergo non est expoliandus sua possessione, cum in dubio melior sit conditio possidentis. Neque obstant in contrarium adducta: nam ad primum articulum, cum satis constat ex dictis Præpositum generalem habere illam facultatem etiam ad vota simplicia, nec illi esse ablatam per sanctam congregationem. Neque obstat, quod non possent occurrere causæ adeo graues ad hanc dispensationem ad vota simplicia, sicut ad professionem. Quia hoc tantum probat, quod tunc dispensatio non tam licite fieret, non verò quod sit irrita: immo sæpe potest occurrere casus, in quo Præpositus generalis iudicet expedire hanc dispensationem concedere, & vota simplicia. Vt si quis per aliquot menses fuisset in Societate, & dimitteretur, hic si postea iterum in illa reiperetur, posset Generalis illos menses in partem nouitiatum computare, & dummodo vnum integrum annum probationis agat, illum ad vota simplicia incorporandum admittit. Ad tertium negandum est, quod Societas, & Generalis non possint cedere iuri, quod habent ad probandos nouitios per biennium; nam constitutiones Societatis per Sedem Apostolicam approbate eam facultatem Generali concedunt (vt vidimus). Sicutius commune ante Tridentinum illam concedebat aliis religionibus, præter Mendicantes (vt diximus n. 8.) dummodo fieret ex consensu nouitij: quamuis Trid. sess. 25. c. 15. iam abstulerit illam facultatem omnibus religionibus, reddens irritam professionem, quæ fieret non expleto integro probationis anno. Ex his sequitur Generalem Societatis posse dispensare in vno anno probationis ad emittenda vota simplicia, per quæ quis Societati incorporaretur; & dummodo integer annus probationis præcedat, validè emittentur. At non poterit dispensare, vt non præcedat integer annus; quia decretum Tridentinum quoad hoc à fortiori comprehendit Societatem; nam propterea circa illius constitutiones nihil innouare voluit; quia supponebat ipsas constitutiones non solum vnum, sed duos annos probationis petere. Neque obstat, quod loquatur de professione; quia nomine professionis intelligit vota substantialia, quæ constituunt statum religionis, & per quæ quis incorporatur religioni, & verus religiosus efficiatur, vt constat ex fine illius decreti explicati n. 19. & ex rationibus ibi allatis.

Præterea circa hunc nouitiatum annum petium à Tridentino id obseruandum est. Quamuis idem Tridentinum eadem sess. 25. de regular. c. 16. sic decreuerit; *Finito tempore nouitiatum, superiores nouitios quos habiles inuenierint ad professionem admittant, aut è monasterio eos eiciant.* At congregatio Cardinalium explicuit posse id tempus differri, quando spes probabilis est, fore vt

repu

reputati modo religionis instituti inepti, reddantur apti intra sex menses. Et ita aduertit Pasquellus in privilegio Minorum, in notariis circa canones Tridentini in canone 52. Manuel quest. regular. 3. como. q. 17. ar. 10. sine. & in como 2. summa. c. 8. n. 3. & conclusio 2. & n. 5. conclus. 4. sine. Artoz lib. 12. instit. moralium. c. 18. versiculo 54. Immo & nouitiorum habilius possunt superiores ex iusta causa differre professionem. Atque ita Manuel eo. c. 8. n. 3. sine, dicit subscribentibus viris doctissimis Salmantinis, dilatam esse in ordine Minorum professionem cuiusdam nouitij, donec viginti annos expleret. Quod ea ætate opus fuerit, vt de quibusdam bonis ad subueniendum matri indigenti disponere posset, Atque ipsemet Manuel eo. 3. como. quest. regular. q. 17. ar. 10. sine, ait in ordine Minorum posse differri professionem, donec nouitij decimum octauum annum inceperit habeant. Quia in eorum regula. c. 2. decernitur, ne ante eam ætatem proficantur, cui constitutioni non derogat Tridentinum. Et in constitutionibus Societatis l. 5. v. in examine. c. 4. §. 43. habetur posse differri vota biennij in alium annum, quando superior dubitaret an nouitius admittendus esset. Cuius constitutionibus dicit expresse id Tridentini decretum se non intendere derogare. Præterea nouitio reperto idoneo petenti ex aliqua causa dilationem ad proficendum, potest superior concedere. Quod Tridentinum non iniungat superioribus, vt nouitios idoneos cogant finito anno proficere, sed vt eos proficere volentes admittant. Et ita docet Nauar. lib. 1. consilij. c. 1. de officio iudicij ordinarij, consilio vltimo: & lib. 3. tit. de regular. como 3. q. 17. ar. 10. Tandem id decretum de solis masculini generis nouitij loquitur: non autem de monialibus nouitij; vt constat ex illis verbis, *nouitios quos habiles inuenierint.* Et quando de vtriusque generis nouitij disponere voluit, dixit, *nouitij, vel nouitia*; vt in eadem c. 1. 6. ibi, *excepto vltimo, vel vltimo nouitij, vel nouitia.* Et c. 15. ibi, *in quacumque religione, tam virorum, quam mulierum.* Atque ita seruat vsus, sæpe enim monialium professio differret, donec dotem competentem habeant. Et ita docet Manuel eodem 3. como. quest. regular. q. 15. ar. 10. sine. & in 2. como. summe. c. 8. n. 3. conclus. 2.

22. Tertius defectus ex parte profitentis est ex quo potest reddi professio irrita, quando, etsi annum nouitiatum expleverit, is nouitiatum non fuit legitimus. Potest autem esse non legitimus, aut quia non habitus est in legitima ætate: aut quia extra monasterium: aut non in habitu illius religionis: aut quia annus nouitiatum non fuit continuus. De quibus modis legitimum agendum est. Et primò, quando non fuit habitus in legitima ætate. Præmittendum est, ætatem legitimam ad nouitiatum esse pubertatem completam: videlicet, in viris quatuordecim annos completos, in feminis verò duodecim. Et quamuis ante ætatem hanc admitti quispiam ad religionem possit (vt probauimus lib. 4. c. 18. n. 8.) at verè & proprie nouitius non incipit esse, donec illam expleat. Et ratio huius est, quia annus ille datur ad austeritates religionis experiendas, inter quas supremum locum obtinet castitas obseruantia: cuius difficultates impuberes experiri plene nequeunt. Atque ita ætate hanc requiri, supponi videtur in Clem. final. iuncta Glossa verbo *ætat*, de regular. Et docet Palud. d. 39. q. 3. in quest. sine. 2. sine. D. Anton. 3. part. 16. c. 3. §. 2. Sylva verbo religio. 2. q. 12. & religio. 3. q. 2. & religio. 5. q. 1. Rosella verbo nouitius. n. 9. vbi Angelus n. 1. Tabiena m. 2. q. 1. Armilla n. 1. Greg. Lopez l. 3. verb. *vn* a. 217. q. 1. Anton. Cucus lib. 3. institutum maiorum. tit. 1. n. 66. & 67. Artoz lib. 12. instit. moralium. c. 2. q. 4. & q. 7. Nec malitia supplet ætatem: sicut nec supplere diximus n. 2. in ætate ad professionem petita. Et docet Glossa, Angelus, Sylva, Tabiena ibidem. Et sicut diximus n. 4. petam petitam ad professionem esse compleendam de momento ad momentum: & in anno bisextili duplicem diem tanquam vnam reputari; ita in hoc casu dicendum est. Quia eadem

militat ratio. Nec hoc est correctum per Tridentinum sess. 25. de regular. c. 15. Solam enim professionem ante decimum sextum annum completum irritam reddit. Nec interdidit nouitiatum incipi, aut compleri ante eam sexdecim annorum ætatem; vt bene tradunt Nauar. lib. 3. consilij. tit. de regularibus. n. 2. adu. consilio 30. n. 1. in 2. consilio 30. n. 1. Artoz lib. 12. institutum moralium. c. 4. q. 9. sine. Emmanuel Sà summa. verbo religio. n. 11. Hæti. quez lib. 13. de excommuni. c. 40. n. 2. sine. Manuel quest. regularibus como 3. q. 15. ar. 2. sine. Sorbus in privilegio Mendicantium. verbo nouitius. notabili 4. Vbi addit hoc esse sublatum per motum proprium Sixti V. Sed in hoc eum reprobaui lib. 4. c. 18. sine.

Nec preterit renuntiatio nouitij, & monasterij, vt 23 nouitiatum legitime haberi possit ante pubertatem, Quia (sicut diximus n. 3.) nulli integrum esse cedere iure suo quoad ætatem ad professionem petitam. Ergo nec quoad ætatem petitam ad nouitiatum. Neutra enim in solius nouitij favore statuta est: ac nullo iure renuntiatio ætatis approbatur, sed solius anni nouitiatum.

24. Id tamen obseruandum est, quamuis admissus ad religionem ante pubertatem annos, non sit proprie nouitius, sed largè, cum tamen valeat ingressus, gaudebit privilegio canonis concessio nouitij *religioso, de sentent. excomm. in 6.* vt ipsos percussos sit excommunicatus. Et ita docet Palidanus dicens hoc esse certum. 3. d. 39. q. 3. in quest. iuncta 2. sine. Angelus verbo nouitius. n. 21. Quod intelligi, nisi iuxta religionis constitutiones impubes admitti nequeat, ita vt admissio sit irrita. Quia cum admissio nõ valeat, nullo privilegio admissus gaudebit. Idem credo, quando ante vsum rationis admissus esset, etiam à parentibus oblatum. Quia nec improprie tunc est nouitius, donec adæpto rationis vtu contentiatur; nec oblatio parentum antea facta aliquid operatur; vt diximus lib. 4. c. 18. n. 8. & 9. Atque idem dicendum est, quoties ingressus est ob quamcumque causam irritus.

Quando ergo nouitiatum non in legitima ætate habitus est, non valet professio virtute illius facta. Quia cum talis nouitiatum non sit validus, nec sufficiens ad experiendas religionis difficultates, perinde est ac si eo non præmissis professio emitteretur. Potest autem casus hic contingere, quando puer ante pubertatem, vt habens decimum tertium annum cum dimidio admittitur, & permaneret anno integro, eoque transacto egredietur. Quippe si nouitiatum esset legitimus, posset absque alio nouitiatu rediens ad religionem proficere (vt dicemus n. 34.) At hic ad religionem rediens tenetur integrum nouitiatum annum petagere, vt validè proficere valeat. Quia prior nouitiatum fuit irritus: & quamuis pars post pubertatem peracta, sit legitima, at non fuit annus integer, & semel annus legitimus interruptus nequit continuari, supplendo quod decar, vt dicemus n. 31.

25. Detum circa hanc ætatem id obseruandum est, in Societate I 8. v. neminem posse admitti ad nouitiatum, si minor quinquedecim annis sit, aut maior quinquaginta; nec in hoc posse Prouincialem dispensare, sed solum Generalem, vt constat ex regula 36. Prouincialis. Quare si Prouincialis ante ætatem expletam, vt post impletos quinquaginta annos, quemquam admittat absque Patris nostri Generalis dispensatione, qui in ea ætate dispensare potest, admissio eius irrita defectu potestatis in admittente, vt in simili diximus n. 20. vbi & ostendimus non esse necessariam hoc ad id decretum irritatis. Nam solius Generalis est admittere per se, vel per alios quibus id commiserit, siue ad nouitiatum, siue ad vota biennij, &c. vt habetur par. 9. constitutionum Societatis. c. 3. §. 1. At Prouincialis concedit limitatam, vt ex eius regula probauimus. Ergo si eam facultatem excedat, admissio non tenet. Nam quando à principio conceditur potestas limitata aliis non habenti, actus illam excedens est nullus, etiam si non addatur decretum irritans.

tan, vt optime tradunt Abbas *e. ex parte n. 1.* & ibi Felinus multos allegans *n. 1. versic. secunda limitatio de constitut.* Quare nec is nouitiatus Patre nostro Generali non dispensante erit sufficiens ad vota biennij emittenda. Vnde validè ea emitti nequeunt absque hac dispensatione, nisi decimo septimo etatis anno completo: quia debet necessarîo præmitti biennium nouitiatus ad eorum valorem (vt probauimus *lib. 20.*) Et is nouitiatus non potest validè inchoari seclusa hac dispensatione ante quindecim annos expletos: sicut nec iure communi ante pubertatem. Item quia cùm Prouincialis non habeat facultatem admittendi ante quindecim annos expletos, & debeat necessarîo intercedere biennium ad ea vota validè emittenda; ex consequenti caret potestate admittendi ad ea biennij vota ante decimum septimum annum completum. At si aliquem admitteret minore, aut maiore eæ ætate, sub spe ratiuabilitatis Patris nostri Generalis, nouitiatus legitimus inciperet à tempore ratiuabilitatis, dummodo ille tunc pubes esset, vt in professione admitti à non potenti admittente, sub spe ratiuabilitatis eius, dicimus *n. 80.* & in nouitiatu docet Manuel *quasi regular. tomo 3. q. 17. ar. 12.* At potest dubitari, an ab illius ratiuabilitatis tempore sit necessarium numerandum nouitiatus biennium, quod exigi diximus *n. 20.* ad valorem eorum votorum, nisi Pater noster Generalis dispense in aliqua illius parte, iuxta dicta *n. 20.* Et videtur pars affirmans inde suaderi, quia nouitiatus non incipit valere, nisi à ratiuabilitatis tempore: & sic ante præmissum non deferretur valori eorum votorum, vt pote qui irritus fuit. At dicendum est, reterta sententia dicenti nouitiaturum irritum, esse repetendum. Sed reterta nostra *n. 14.* declarata dicenti nouitiaturum irritum, non esse repetendum, sufficit vt Generalis ratam habeat admissionem, vt virtute nouitiatus præteriti post pubertatem habiti, possint validè emitti ea vota, nisi iubeat expectandum decimum septimum ætatis annum ad ea faciendam.

27 Secunda causa ex qua nouitiatus potest reddi irritus, est, quia non peragitur in monasterio, sed extra. Quod probat textus *c. 1. de regular. in. 6. ibi. Quod si per totum sequentem annum in monasterio permanserit.* Sed hoc intelligendum est, quando absque legitima superioris licentia nouitiatus est extra monasterium. Quia (vt probauimus multis allatis, & ita explicato eo textu *c. præcedenti. n. 2. f.*) religiofus de Prælati sui licentia extra monasterium degens cæterum in monasterio commorari, cùm ibi sit sub sui Prælati obedientia. Præterea id constat, quia potest iussu superioris nouitiatus peregrinari, aut xenodochio inferuire. Et nemo negabit nouitiaturum esse legitimum. Atque ita præter Doctores *c. præcedenti. n. 2. f.* allegatos, docent Nauar. *lib. 3. consil. tit. de clericis non residentibus. in 1. editione, consil. 10. n. 3. in 2. consil. 8. n. 3. & tit. de regularibus. in 1. editione, consil. 42. à n. 2. in 2. consil. 32. à n. 2.* dicens ita censuisse congregationem Cardinalium: & in *viraque editione, consil. 41. n. 3.* Emmanuel Sà Summa, verbo religio. *n. 9. & 13.* Azor *lib. 12. institut. moralium. c. 2. q. 8. fine. & c. 3. q. 7. Manuel 2. tomo summa. c. 8. n. 4. & quasi regular. tomo 3. q. 15. ar. 10.*

28 Hoc tamen dupliciter temperatur. Primum, quando mora extra monasterium de Abbatis licentia esset modica, vt per vnum, aut duos menses. Nam quando diutior foret, interrumperet nouitiaturum. Quia hic introductus est, non tantum vt nouitiatus religionis asperitates experiat, sed vt religio quocumque motum ipsius experientiam sumat. At neque ille satis religionis asperitates experiat, manens diutius extra illam: nec religio mores ipsius. Ita limitat Manuel *2. tomo summa. c. 8. n. 4.* Postterius, vt habeat locum in solis masculinis nouitiatus quia cùm præcipua monialium asperitates sit clausura, ea vitæ ad professionis valorem est necessarîo expectanda. Ita docet Manuel *quasi regular. tomo 3. q. 15. ar. 10. coluina vltima, versic. aduertendum demique.* Sed neutra

limitatio placet, Non prior, quia Doctores *c. præcedenti. n. 2. f.* allegati aiunt indistinctè, satisfacere nouitiaturum manendo extra religionem de licentia superioris. Et Nauar. *n. præcedenti allegatus, in de regular. eo consil. 41.* loquitur expressè de nouicio, qui sequimur solo (vulgo, *mes 7. medio.*) in religione permansit, & reliquo extra illam de licentia superioris. Et Azor *lib. 12. institut. moralium. c. 2. q. 8. fine.* loquitur expressè de nouicio, qui toto probationis tempore extra religionem commoratur de superioris licentia. Et ratio ad hoc probandum ab omnibus adducta, hoc planè probat. Quæ est, censei in monasterio degentem, qui extra illud ex Prælati licentia commoratur. Nec est opus, vt nouitiatus omnes in specie religionis asperitates experiat (vt *n. 52.* dicimus.) Nec consequenter vt religio omnes eius mores in specie experiat: & satis experiat ad professionis valorem, dum nouitiatus ita obediens est, vt extra religionem sub Prælati obedientia permaneat, paratus ipso iubente ad religionem redire. Nec etiam posterior placet quia ceteri Doctores *n. præcedenti allegati, & c. præcedenti. n. 2. f.* loquuntur indistinctè de cuiuscumque generis nouitiatus, & ratio eorum aquè probat in monachis, & in monialibus. Nec est opus omnes religionis asperitates in specie experiri: quippe nouitiatus in ordine Minorum toto nouitiatus anno infirmus, ac proinde carnibus, ac lacteiniis vtens, validè proficitur: cùm tamen rigidissimum illius religionis onus, nempe, abstinentiam ab his non experiat.

Tertia causa ex qua nouitiatus potest reddi irritus, 29 est, quod nouitiatus non derulerit peculiarem suæ religionis habitum, sed in seculari nouitiaturum peregerit. Et quidem aliqui sustinent non exigi assum habitum illius religionis, sed satis esse nouitiaturum in seculari habitu probari. Et probant ex *c. legem. d. 13. & c. multos. d. 14.* quæ sunt ex D. Gregorio Papa, in quibus habetur, nouitiatus in laicali veste probandos esse. Idem habetur *c. finali. 1. q. 2.* Et ideo hanc partem sustinent Abbas *c. super eo. in fine. de regular. Henricus c. finali. n. 5. qui clerici. vel vou. Greg. Lop. l. 3. sine. in. 7. p. 1.* At tenendum est, esse de nouitiatus essentia illum peragi habitu religionis suscepto. Nam in vestitu illius religionis deferendo est quedam vitæ austeritas, difficultas, ac labor, quæ inter probationis experimenta numerantur. Ergo est necessarium id nouitiaturum experiri. Item quia religionum vsus id testatur. Et Tridentinum *sess. 25. de regular. c. 17.* videtur hoc expressè decidere, dum decernit annum nouitiaturum ad professionis valorem, numerandum à die susceptionis habitus. Et ideo hanc partem sustinet Glossa *c. finali. verbo habitus. 17. q. 2. & c. 10. leg. verbo in suo. & c. super eo. in fine. & c. qui incognitus. verbo habitus. 17. q. 2.* & ad iura contraria respondet ea vsu aboluta esse: vel nomine vestis laicalis intelligere nouitiaturum vestem, quam laicalem appellant, vt distinguunt contra professorem vestem, quæ religionis propria est. Idem tenent Ioan. Andr. *dicto c. super eo. ad finem.* & ibi Anton. *sine. Host. n. 1. & in summa. tit. de regular. n. 8. ad finem, vbi & Goffredus. n. 13. lex regia 3. sine. in. 7. p. 1.* Angelus *verbo nouitiatur. n. 16.* & ibi Tabiena *q. 10. n. 11.* Sylu. *verbo religio. 5. q. 1.* Manuel *quasi regular. tomo 3. q. 15. ar. 9.* Azor *lib. 12. institut. moralium. c. 2. q. 9.* Si tamen in aliqua religione aliud præscriberet regula à Pontifice approbata, aut vsus legitime præscriptus obtinisset aliud, id vitæ obseruandum esset, vt bene tradunt Goffredus, Anton. Ioan. Andr. ibidem, Anchar. *dicto c. super eo. in fine.* Atque ita in Societate IESU, in qua nulla est habitus assumptio, ea non requiritur.

Vltima causa est, ob quam nouitiatus potest esse irritus, quia est toto anno peractus fuerit, is non fuit continuus: sed interpolatus: vt quia nouitiatus parte illius anni transacta deseruit religionem, & iterum penitentia ductus rediit, perfectique quod ex priori anno deerat. Aliqui censent hoc sufficere legitimum nouitiaturum, quod

quod nullo iure continuitus illius anni petatur. Secundò, ex *l. Paulus. 38. in fine. ff. de liberali causa,* vbi relicta alicui libertas cum ea conditione, si triennio continuo seruiet, debetur ei seruietis triennio interpolato, ac dies eorum temporum continuatio fit fauore libertatis. Cùm tamen relicta sit cum expressa conditione continui triennij, & ea sit conditionis natura, vt sit specificè forma implenda. *l. Marcus. ff. de condit. & demonstrat.* Similiter statim disponente in carceribus anno detentum, liberandum amore Dei, liberabitur fauore relaxationis, qui duplici seruietis interpolato detentus est; vt probat cum aliis Iason *l. si idem cum eodem. in principio. n. 7. ff. de iuris d. omni. iudic. vbi eam regulam generalem tradit, vt in rebus fauorabilibus non oporteat tempus esse continuum, sed tempora interpolata coaceruentur.* Cui regulæ innixus Baldus *non saluum. statim in principio. ff. de excusat. tutor. defendit monachum,* qui concessum est per Pontificem vacare iuri ciuili triennio, posse eò interpolato vacare, quod hic fauor ampliandus sit. Ergo à fortiori postquam annus interpolatus nouitiatus ad professionem religionis, fauore religionis, & vt valeat professio, Quippe summam esse rationem in religionis fauorem facientem, testantur Paludanus *4. d. 38. q. 2. n. 15.* D. Anton. *3. p. tit. 16. c. 3. paulo post principium.* Syluester *verbo religio. 3. q. 3. dict. 1.* Et ideo hanc partem sustinent Speculator. citato Brixiensis *tit. de statu monachorum. §. qualiter concepit libellum. q. 37. n. 13.* addens eum longum tempus interitum esse. Archidia. *canon solon. n. vicia, verbo institutus. de regularibus. 6. Bonifacius Clem. finali. n. 47. de regular.* Et videtur tenere Iason *e. d. si idem cum eodem. in principio. n. 7.* hanc enim sententiam refert in vltimo loco. Eandem tenent Alexander *consil. 54. n. 2. & 19. volun. 4.* Myltingerus *de tempore. vlt. c. 5. n. 9. versic. sed reuertendo ad casum.* Antonius Gomez *in bulla cruciatus. clausula 5. n. 7.* Citatur pro hac sententia Glossa *c. cum qui. versic. cum qui. de regul. iuris. in 6.* Sed id non dicit, sed quod nos dicimus *n. 14.* vt ibi ostendemus.

31 At dicendum est, exigi cum annum continuum esse, vt legitimus sit nouitiatus, & valeat professio, Ducor, quia quoties in decreto aliquo tempus aliquod petitur, id necessarîo debet esse continuum, vt tradunt Glossa *in fine rubricæ. ff. de diuers. & tempor. prescript. & c. 2. verbo per annum. de tempor. ordin. in 6.* vbi Francus *n. 9.* Imola *Clem. n. 18. de in integ. restit. & alios allegantes, ac ex variis textibus probantes, Antonius Gomez tomo 3. variar. c. 1. n. 3. Gutier. q. canon. lib. 1. c. 12. n. 2. 4.* Ergo cùm Tridentinum *sess. 25. de regular. c. 15.* absolute petat integrum nouitiaturum annum ad professionis valorem, is debet necessarîo esse continuus. Secundò, quia is annus prescribitur, vt nouitiatus integre, & perfecte religionis asperitates experiat. At inter alia non infimum locum tenet, eas sine intermissione perferre. Sicut multo difficilior est, continua quadraginta ieiunia perferre, quam interpolata. Nec obstant contraria fundamenta *n. præcedenti adducta.* Tum quia in hoc casu videtur expressè Tridentini mens ex eius ratione collecta, quam proximè assignauimus, vt is annus sit continuus. Tum etiam quia & fauor religionis, & etiam publicis censetur, ne status tam sublimis temere, & ante perfectam eius experientiam assumatur. Et ideo hanc partem sustinent Bartolus *l. finali. §. quoties, n. 2. ff. de publican. & veltigal.* Et ibi Paulus *n. 1.* Lapsus allegari *47. n. 2. & 3. in noua editione, & ibi Mandosius in additionibus. verbo tempore. Abbas. c. ad Apostolicam. n. 9. de regular. & ibi Anchar. sine. & c. n. 4. notabilis 7. de regular. in 1. vbi & Francus *n. 3.* & Ioannes de Ligna. quem ibi refert. Imola *Clem. finali. n. 7. de regular.* Angelus *idem cum eodem. in principio. n. 4. ff. de iuris d. omni. iudic. & ibi Decius n. 9. Alexander consilio 34. n. 1. volum. 5. refertens Guillelmum de Curnero. Iason l. ad inuendendum. n. 219. tit. de iur. iur. Barbatus in quodam consilio quod ponitur post omnia Alexandri consilia, volum. 4. n. 2.* Probos adhibet ad *Monachum. c. consil.**

tionem. *n. 1. de regular. in 6. D. Anton. 3. p. tit. 16. c. 3. §. 2.* Rosella *verbo nouitiatur. n. 29.* & ibi Angelus *n. 15.* Tabiena *n. 10.* Armilla *n. 12.* Sylu. *verbo religio. 5. q. 4.* dicens hanc sententiam esse indubitaram. Gregor. Lopez *l. 3. verbo in a. in. 7. p. 1.* Nauar. *lib. 3. consil. tit. de regular. in 1. editione, consil. 2. n. 2. & consil. 3. n. 2. & consil. 36. n. 1. & consil. 42. n. 2. & 4. & consil. 34. n. 3. in 2. editione, eodem tit. consil. 9. n. 2. & consil. 32. n. 4. & lib. 3. tit. de consensibus. in consilio 3. n. 3.* Emmanuel Sà Summa, verbo religio. *n. 9.* Henricus *lib. 13. de excommunicat. c. 45. n. 2.* Azor *lib. 12. institut. moralium. c. 2. q. 8.* Manuel *2. tomo summa. c. 8. n. 4. & quasi regular. tomo 3. q. 15. ar. 8.* & communissima est sententia.

Sed quid, si interpolatio sit modica, vt duorum, aut trium dierum? Francus *n. præcedenti* allegatus air id interuallum non impedit continuationem ad legitimum nouitiaturum petitam. Quia modicum pro nihilo reputatur, nec moralem continuationem tollit: nec ob id definit nouitiatus omnes religionis asperitates moraliter experiri. Item quia non dicitur interrupta præscriptio, vel possessio, quando est modici temporis interruptio, vt alios allegans probat Tiraquellus *tractatu de iudicio in rebus exegit. n. 8. & 81.* Sed non audeo hoc affirmare, sed potius existimo interpolari continuationem ad nouitiaturum petitam. Ducor, quia Lapsus *n. præcedenti* allegatus, in casu ibi proposito, tractat de interruptione per quatuor horas, & dicit interpolari non interruptum. Et Nauar. *lib. 3. consiliorum. tit. de regular. in 1. editione, consilio 42. n. 4. in 2. consilio 32. n. 4.* aliter tri-duum interruptum satis esse ne nouitiaturum sit continuus, & vt iterum inchoari debeat, & in *1. editione, eodem tit. consil. 45. n. 1. in 2. consil. 33. n. 1.* tanquam quid peculiare ait, non interrumpi nouitiaturum, si nouitiaturum breui tempore laicauerit in camera monasterij animo fugiendi. Quia fuit momentaneum, & non considerabile, & ille non fuit monasterio egressus. Præterea, quia tempus petitum ad aliquem annum censetur perit tanquam forma, vt probat textus autem, quæ *supplicatio. c. de preb. Imperator. offer. ibi. nisi sub hac forma.* Iuncta Glossa *verbo forma. vbi explicat, id est, intra decem dies, quod erat tempus ibi petitum.* Et tradunt ibi Baldus ad finem, Salycetus *notabilis 1.* Iason *notabilis 4.* Felinus *c. cum dilecti. n. 6. in signo 8. de rescriptis.* Rebuffus *tractatu nominationum. q. 1. 4. n. 6.* & multis aliis citatis Tiraquell. *de re tractu lignarum. §. 3. glossa 4. n. 3. & 4.* At omisso forma in minimo vitari auctum; vt alios allegans probat idem Tiraquellus *tractatu de iudicio in rebus exegit. n. 12.* Cùm ergo ad professionis valorem petat Tridentinum annum continuum, quantumvis modicus continuatus defectus illam irritam reddet. Sicut etiam quantumvis modicus illius anni temporis defectus, sufficeret ad professionem cassandam: etiam tunc modicum tempus non tolleret moralem asperitatum experientiam. Præterea, quia tunc modicum tempus non obstat continuationi, quando non intercessit factum contrarium; vt optime docet Abbas *c. cum causam. n. 2. de elect. vt enim sit continuatio, debent eadem qualitates in re continuata manere, vt alios referens tradit Tiraquellus *tract. de morte facti. de vob. in p. 5. n. 7.* At in hoc casu intercessit factum contrarium, nempe, dimissio nouitiatus, & obedientie: ac proinde non permansere eadem qualitates in illo anno.*

Atque hoc est verum, etiam si nouitiatus ille de religione fugisset habitu retento, regulamque obseruans; vt bene docent Rosella, & Sylu. allegati *n. 3. 1.* Manuel *2. tomo summa. c. 8. n. 4.* Quod interruptum ille iugum obedientie manens extra religionem. Atque ita videtur idem sentire, etiam animo redeundi fugisset. Quod intelligo, quando est propria fuga, qua religio deturrit animo etiam redeundi. Nam si existit nouitiatus ad breue tempus, vt quadam nocte gratia fornicandi, aut conuiuij, aut alterius cause, statim rediturus, non censetur nouitiaturum interruptus, etiam habitum ad illud tempus

pus deposuisset, ne cognosceretur, vel quod facilius intentum compararet. Quia hoc non est deserere religionem, nec habitum deponere.

34 Si tamen explorato nouitatus anno deseruisset ille religionem, non egeret postea ad illam rediens, nouo nouitatu ad profutendum, nisi conditio personae, nouo religionis sit ira mutata, vt non censentur eius difficultates moraliter exploratae. Quia iam anno continuo religionis asperitates expertus erat: quod solum petitur. Et ita videtur sentire Glossa regula cum qui, verbo eum qui, de regulis iuris, in 6. dicit contra egredientem in fine anni, ac post redeuntem, non indigere nouo probationis anno, nisi conditio personae, vel religionis sit mutata. Et idem Ioannes Andreas cuius est illa glossa, in addit. ad Speculatorem. tit. de statu mon. c. 5. quilibet concepit libellum. q. 37. in 45. verbo exiit, cum Speculator dicat ex eunte non dum impleto probationis anno, non indigere nouo nouitatu, ait se cautius loquutum fuisse in praedicta glossa, dicendo in fine anni. Et expressit tenent Lapsus, Francus, D. Anronin. Angelus, Sylu. Tabiena, Armilla, Gregorius Lopez, allegati n. 31. Manuel 1. tomo summa. c. 8. n. 5. & quasi regular. 3. tomo. q. 15. ar. 10. ad finem. Et hanc fuisse Speculatoris mentem in praedicto loco conatur probare Syluester. Atque bene addidit Speculator ibi hoc esse verum, etsi longum tempus intercesserit, dummodo praedictae conditiones non sint mutatae. Et similiter bene ait hoc esse verum, etsi hic redeat ad aliud eiusdem ordinis, eiusdemque obseruanti monasterium. Quia experientia in vno monasterio illo, satis est ad profutendum in altero.

35 Tandem Iulius II. concessit Minoribus, vt integrum sit continuare annum nouitatus semel interrupti per nouitij egressum, si iterum ad religionem veniat. Atque hoc priuilegium non esse reuocatum per Tridentinum sess. 15. de regular. c. 19. Manuel affirmat quasi regular. 3. tomo. q. 15. ar. 8. referens multos viros doctos, qui huc sententia subscripserunt. Et concludit ibi posse hodie omnes religiones priuilegium Mendicantium fruente (vt ferè omnes hodie fruuntur), vti hoc priuilegio. Quia Tridentinum tantum petit annum nouitatus experiri: & an is annus debeat esse continuus, est sub iudice vt vidimus n. 30. & 31.) at in hoc casu integer annus expletur, etsi continuus non sit. At existimo id priuilegium esse reuocatum. Ducor, quod id olim concessum sit, dum annus nouitatus non ita exactè petebatur, sed ex communi consensu integrum erat illud cedere. Et quàm interdicta esset illius anni nouitatus renuotatio in ordinibus mendicantibus, at non ita rigide, vt hodie. Nam (vt constat ex dictis n. 8.) aliter facta professio non omnino irrita erat, sed aliqua obligationem inducebat. At hodie rigidissimè petit Tridentinum peragi eum nouitatus annum, & debent ex professione aliter facta nullam probè obligationem induci. Atque satis petit annum continuum, dum petit integrum annum (vt constat ex dictis n. 31.) Praeterea, quia Tridentinum vult nouitatus experiri omnes religionis asperitates, & contra hoc nullam renunciationem, nullumque priuilegium suffragari. Quomus enim nec renunciationi, nec priuilegij expressè derogant, at ex eius mente, & verborum rigore id satis comprehenditur (vt probauimus n. 19.) at potissimum locum inter has asperitates tenet continuatio anni nouitatus.

36 Quartus defectus ex parte profitentis, ex quo possit professio irrita reddi, est excommunicatio, qua ligatus nouitatus eam emittit. Verum ex hac causa non redditur professio irrita: sicut nec matrimonium carnale. Quod nullo iure ea irrita reddatur, immo eam esse validam supponitur c. cum illorum, de sent. excom. dum ibi decernitur ingresses religionem posse ab excommunicatione antea contracta absolui. Et ratio est, quia

professio non est acquisitio alicuius beneficii, sed status. Et ita tradunt Innoc. ibi. n. unico, verbo Pralati, & ibi Abb. n. 4. & c. c. v. tit. n. 35. sine, de dolo, & contumacia, & c. ex publico. n. 1. de consens. coniug. Dominicus c. 1. n. 18. & c. de rescriptis. n. 6. & c. decernimus. n. 7. de sent. excom. in 6. vbi Anchar. n. 7. Felinus eo. cum illorum. n. 1. & c. finali. n. 3. & c. except. Marianus Socinus c. sacris. n. 118. de sent. excom. Rebuffus repetitione c. postulas. n. 1. n. 16. de cler. excom. minist. Ludouicus Gomez c. 1. n. 32. de rescriptis. in 6. D. Anton. 3. p. tit. 24. c. 7. 6. vers. 7. excommunicatus. Sylu. verbo absolutio. 5. ad finem. Tabiena verbo excommunicatio. 1. n. 10. q. 9. Nauar. lib. 3. consil. tit. de regularibus in 1. editione consil. 26. n. 1. in 2. consilio 3. n. 1. & comentario 4. de regular. n. 25. Conuar. 4. decret. 1. p. c. 6. in 1. n. 3. & c. alma mater. 1. p. s. 1. n. 9. Henriquez lib. 15. de excom. c. 7. n. 7. Vgolinus de censuris, tabula 2. c. 20. in 1. n. 5. Saryo verbo casum, lib. 2. c. 9. n. 19. Manuel 2. tomo summa. c. 8. n. 10. conclusio 10. fin. & quasi regular. tomo 3. q. 17. ar. 14. & q. 63. ar. 3. Azot lib. 21. instit. moralium. c. 3. q. 9. At peccabit hic proficiens ante absolutionem, vt ait Nauar. in consiliis allegatis. Et peccabit quoque Abbas ipsum admittens, vt docent Socinus, Felinus, Vgolinus, Saryo ibidem, allegatis Rainerio, & Archidiacono. At alij satis indicant Abbatem admittendo non peccare. Sic videtur sentire Innoc. ibidem, vbi dicit melius facturum Abbatem non admittendo: & Abbas eo. c. ex publico. n. 11. & Tabiena tantum dicentes esse honestum vt non admittat. Sed sic dicendum existimo, ipse excommunicatus, siue denuntiatus, siue non denuntiatus sit, peccat proficendo: quia communicat cum aliis, & omnis communicatio est sibi interdicta, etsi denunciatus non sit. At ea culpa erit venialis, eo quod non sit participatio in aliqua actione sacra. At Prælatus si admittat ad professionem excommunicatum denuntiatum, aut notorium clericum percussorem, peccabit quoque venialiter: quia communicat cum illo in actione non sacra. Si autem non sit denunciatus, nec notorius clericus percussor, non peccat: quia cum hoc interdicta non est communicatio. Hæc intelligo loquendo præcisè de ipsa professione: Nâ si preces aliquæ absque ab Ecclesia institutæ in professione recitentur, etiam participatio cum excommunicato in publicis Ecclesie orationibus, & proinde erit participatio mortalis ex parte dantis professionem, & assensentium, si proficiens sit excommunicatus non denunciatus, nec notorius clericus percussor. Quia in hoc etiam alij non teneantur eum vitare, tenetur tamen ipse alios vitare.

37 Prædictam doctrinam quoad professionis valorem, temperant quidam, nisi virtute alicuius rescripti Apostolici admittatur, excommunicatus ille ad professionem. Ducuntur, quia rescriptum illud ab excommunicato impetratum est irritum. c. 1. de rescriptis. in 6. Ita docent allegato Calderino Marianus Socinus c. sacris. n. 17. 4. de sentent. excom. Dominicus c. 1. n. 18. de rescriptis. in 6. Felinus vtroque loco, Rebuffus, Vgolinus, Saryo allegati n. præcedenti. Manuel quasi regular. 3. tomo. q. 14. ar. 17. vbi limitat cum Rebuffo n. 17. nisi in rescripto illo concederetur absolutio ab excommunicatione, ad effectum rescripti illius validè obtinenti: vt concedi solet. At Ludouicus Gomez c. 1. n. 32. de rescriptis. in 6. & Conar. 4. decret. 1. p. c. 6. in 1. n. 3. reprobant hanc limitationem, & Couar. appellat eam falsam. Quia textus c. cum illorum, de sent. excom. ex quo valorem huius professionis deduci diximus n. præcedenti, considerat fauorem religionis, nec distinguit in virtute rescripti professio fiat. Et textus c. 1. de rescriptis. in 6. concedit fauore animæ rescriptum ab excommunicato impetratum, vt vi illius absoluat, esse validum. Ergo pari ratione fauore religionis valebit, in qua de animæ fauore tractatur. Sed hæc rationes modici momenti sunt ad impugnandam limitationem communem: & ideo ea est tenenda. Quia textus c. cum illorum, loquitur de professione

professione excommunicati, quæ communiter emittitur: quæ aut rarissime, aut nunquam est virtute rescripti ab excommunicato impetrati ad absolutionem ab excommunicatione, est extendendus ad omnia alia, in quibus de animæ fauore agitur. Aliàs valeret dispensatio impetrata ad in eundem matrimonium cum voto castitatis, ratione maximi incontinentiæ periculi. Sed id est speciale in rescripto impetrato ad absolutionem ab illa excommunicatione. Quia cum rescriptum sit vt impetrans absoluitur, non debet præmitti absolutio: aliàs nullum medium pateret ligato excommunicatione reseruata Pontifici, nec potenti ipsum adire, quò se illa liberaret. Quod autem quidam ex his Doctoribus asserunt, nempe, obligare hanc professionem instar voti simplicis religionis, disputabimus n. 104. & 105.

38 Secundò, temperant alij, vt quamuis excommunicati professio valeat, non tamen acquirat ius vt à monasterio alatur. Ducuntur, quia Holtiensis c. super inordinatis. n. 9. de prob. & ibi Abbas n. 10. appellant professionem religionis beneficium regulare. Et excommunicatus non habet ius vt ex regulis fructibus ante absolutionem sustentetur. Ita docent Nauar. comentario 4. de regular. n. 25. Henriquez lib. 15. de excom. c. 7. n. 7. in commento, littera K. Manuel quasi regular. 3. tomo. q. 63. ar. 3. & tomo 2. summa. c. 8. n. 10. conclusio 9. sine. At hæc limitatio displicet, nec ceteri Doctores n. 36. allegati eam adhibent. Quia eorum ratio similiter probat ipsam excommunicati professionem fore irritam. Acquisitio enim beneficii tempore excommunicationis est irrita. Et si quis respondeat professionem illam non esse propriè beneficium, sed posse dici tale impropiè, eo quod proficiens acquirat ius collegij, & vt à monasterio sustentetur, instar admissi ad aliquorum collegium, in quo bona sunt communia, vt fatetur Host. & Abbas in eo loco idem respondendum erit quoad ius sustentationis. Atque ideo vel illa impropiè beneficii appellatio ad vtremque casum, aut ad neutrum extendi debet. Præterea, quia excommunicatus admissus ad id clericorum collegium, in quo bona sunt communia, ius sustentationis acquireret, cum nullum sit ius eam acquisitionem irritam reddens.

39 Similiter professio simoniacè facta in religione est valida, vt bene docent Nauar. n. præcedenti allegatus, & Manuel quasi regular. 3. tomo. q. 63. ar. 3. & colligitur ex c. de regularibus, & c. ex quoniam de simon. vbi dicitur, simoniacè professum non debere manere in eodem monasterio, sed detrudi in aliud eiusdem ordinis, in quo penitentiam agat, & si non reperitur, debere ibi manere. Ergo supponit professionem fuisse validam. Sed addunt hi Doctores, hunc non acquirere ius ad vitium à monasterio percipiendum, donec cum ipso dispensetur. Ducunturque ratione n. præcedenti tradita, qua ducti idem tradidit de excommunicato proficiente. Sed qua ratione hoc ibi improbauimus in excommunicato; eadem ratione improbauimus in recepto simoniacè.

40 Quintus defectus, ex quo potest ex parte profitentis reddi irrita professio, est, quando in diuersi sexus monasterio quipiam profuerit, vt ibi permancat: sicut vir merito sexu in monasterio monialium, vel femina in virorum monasterio. Circa quæ aliqui censent professionem non fore irritam, sed cogendum profitentem ad transfundendum in sui sexus monasterium; quod nullus sit textus professionem hanc irritam faciens. Textus enim in c. distinnimus. 18. q. 2. qui est ex 7. Synodo. c. 20. tantum decernit, ne habeant in eodem monasterio monachi, & moniales. Atque hic verè substantialia religionis in manu Prælati promittit. Ita docent Speculator tit. de statu monachorum §. qualiter concepit libellum. q. 38. n. 44. Ioan. And. c. marian. n. 7. de priuil. & ibi Anton. n. 17. Abbas n. 7. Archid. c. quod interrogasti. n. 6. d. 27. Summa Th. Sanchæz. part. 1. l. 1.

D. Anton. 3. p. tit. 16. c. 3. ad finem principij, verbo professio facta. Sylu. verbo religio. 3. q. 9. qui limitat quoad forum conscientie, quando intentio voti proficendi quoad eandem religionem in specie, sed non in sexu, vel saltim in genere. At verius est, professionem esse irritam. Ducor, quod professio ad sui valorem petat consensum profitentis, & admittentis professionem. At vtique, aut saltim alter defuit. Nam vel ille noluit profiteri nisi in eo monasterio: aut si voluit in ea religione quoad speciem, sed non quoad sexum, non est admissus nisi ad religionem sexus, in qua professus est. Et ideo hanc partem tenent Matthæus à Syluestro allegatus, Nauar. libro consiliorum, in 1. editione. tit. de state, & qualis consil. 8. n. 1. in 2. lib. 3. tit. de regularibus, consil. 47. n. 1. Emmanuel Sà Summa, verbo religio. n. 30. Henriquez lib. 14. de regular. c. 8. n. 6. in commento, littera A. Manuel 2. tomo summa. c. 6. n. ultimo.

41 Hinc deducitur quid dicendum sit de hermaphrodito. Et quidem si sexus virilis in eo præualeat, valebit eius professio in monasterio virorum emissa: secus autem si in monialium monasterio fit emissa. Et è contrà si præualeat sexus femineus, valebit eius professio apud moniales facta, non autem apud viros. Ratio est, quia hic iudicatur vir, vel femina iuxta sexum in eo prævalentem: & si vtique sit æqualis, iudicatur æquè vir, & femina (vt probauimus lib. 7. de marit. disp. 106. n. 1.) Et ideo hic proficentur in monasterio sexus in eo prævalentis, legitime proficentur, vt potest qui eisdem sexus cum aliis religiosis est: si autem in alterius sexus monasterio, erit irrita professio, tanquam emissa apud personas diuersi sexus, iuxta dicta n. præcedenti. Sic docent Nau. lib. 3. consil. in 1. editione. tit. de state, & qual. 10. consil. 8. in 2. lib. 3. tit. de regular. toto consil. 47. Henriquez, & Manuel n. præcedenti allegati. Si autem vtique sexus sit par, cum æquè sit vir, & femina, in neutro monasterio validè proficentur, obstanti altero sexu, cuius æquè est. Et quamuis in hoc casu ad eligendum matrimonium, & alia, debeat ei optio sexus, quo vt velit (vt probauimus ea disp. 106. n. 6.) at quoad ordines, & professionem ea non datur, sed vtique est incapax ob maximam indecentiam. Et ita sustinent Nauar. & Manuel ibidem. Qui vtique docet in dubio vtres sexus prædominatur, standum esse eius dicto, seu medicorum: quod in idem recidit. Quod & nos diximus ea disp. 106. n. 2. vbi è ostendimus ex quibus hæc res diiudicanda sit. Sed si consilium medicis peritis res adhuc est dubia, censendum est perinde ac si vtique sexus sit æqualis (vt probauimus ea disp. 106. n. 9.) Quamobrem etsi Doctores citati hunc casum non expriment, censeo fore irritam huius professionem in vtrosque monasteria factam: sicut Doctores tradunt quando sexus est æqualis. Id demum obseruandum est, nunquam esse hermaphroditum admittendum ad monasterium etiam sexus in eo prævalentis. Quod supponere videtur Doctores citati, & docet optimè Sarmiento lib. 4. selectarum, in 1. sed est quasi sum. in fine. §. de liber. & posthum. Quia in cuiuscunque sexus monasterium admissus, asserret maximum peccandi periculum religiosis aliis, cum in eo quoque alter sexus reperitur. Quare existimo fore mortale hunc admittere ratione dicti periculi: & idem mortale committeret hermaphroditus ingrediens, ob eandem rationem. Quod si tacito hoc defectu ingrederetur in religionem sexus prædominantis, & ita valeret eius professio; dicunt Nauar. & Henriquez ibidem, iustam esse causam, vt impetrata Pontificis licentia expellatur: immo (vt bene ait Manuel ibidem) potest absque dicta licentia expelli, quod tacerit vitium peribone reducens in notabilissimum religionis detrimentum. Addit Henriquez debere hunc expulsum, esse sub Prælati obedientia in domo sua, aut Episcopi originarij. Sed de hoc agemus infra in tractatu de voto obedientiæ.